

Literatūra un Māksla

VISU ZEMJU PROLETARIESI, SAVIENOJĒTIES!

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIKU, KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRAKSTS

1948. G.

5. SEPTEBRĪ

Nr. 36 (190)

Andrejs Aleksandrovičs Ždanovs

No Vissavienības Komunistiskās (boļševiku) Partijas Centralās Komitejas un PSR Savienības Ministru Padomes

Vissavienības Komunistiskās (boļševiku) Partijas Centralā Komiteja un PSR Savienības Ministru Padome ar dziļām sērām paziņo partijai un visiem Padomju Savienības darba ļaudīm, ka 31. augustā, plkst. 3.55 dienā, pēc smagas slimības miris izcilais mūsu partijas un Padomju valsts darbinieks, VK(b)P CK Politbiroja loceklis, VK(b)P CK sekretars, PSRS Augstākās Padomes deputāts, ģenerālpulkvedis biedrs

ANDREJS ALEKSANDROVIČS ŽDANOVS

Biedra A. A. ŽDANOVA, Lēnina-Štalina partijas uzticamā dēla, nāve, kurš visu savu dzīvi veltījis kalpošanai diženajai komunisma lietai, ir jo smags zaudējums partijai un visai padomju tautai.

Biedra ŽDANOVA personā partija zaudējusi izcilu marksisma teoretiku, izcilu spējīgu Lēnina-Štalina diženo ideju propagandistu, vienu no ievērojamākajiem partijas un Padomju valsts cēlājiem.

Uzticīgais lielā Štalina skolnieks un līdzgaitnieks biedrs ŽDANOVS ar savu kūšājošo darbību Padomju Tēvzemes labā, ar savu bezgalīgo uzticību Lēnina-Štalina partijas lietai leņģimantotās partijas un visu mūsu Dzimtenes darba ļaužu sirsniņu mīlestību.

Biedra ANDREJA ALEKSANDROVIČA ŽDANOVA dzīve, kurš atdevis visu savu liesmaino enerģiju komunisma celšanai, kalpos kā piemērs mūsu lielās Padomju Dzimtenes darba ļaudīm.

VISSAVIENĪBAS
KOMUNISTISKĀS
(boļševiku) PARTIJAS
CENTRALĀ KOMITEJA | PSR SAVIENĪBAS
MINISTRU
PADOME |
|---|--------------------------------------|

No PSRS Augstākās Padomes Prezidija

Padomju Socialistisko Republiku Savienības Augstākās Padomes Prezidijs ar dziļām sērām paziņo par izcilā komunistiskās partijas un Padomju valsts darbinieka, pašizlīdzīgā cīnītāja par darba ļaužu lietu un padomju socialistiskās Dzimtenes dedzīgā patriota, VK(b)P CK Politbiroja locekļa, VK(b)P CK sekretara, PSRS Augstākās Padomes deputāta, ģenerālpulkveža biedra ANDREJA ALEKSANDROVIČA ŽDANOVA nāvi.

PSRS AUGSTĀKĀS PADOMES PREZIDIJS

No PSR Savienības Bruņoto Spēku Ministrijas

Padomju Savienības Bruņotie Spēki izsaka savas dziļās sēras sakarā ar boļševiku partijas un Padomju valsts izcilā darbinieka, Vissavienības Komunistiskās (boļševiku) Partijas Centralās Komitejas sekretara, VK(b)P CK Politbiroja locekļa, lielā STALINA uzticīgā līdzgaitnieka, skolnieka un cīņu biedra — ģenerālpulkveža ANDREJA ALEKSANDROVIČA ŽDANOVA nāvi.

No jaunības gadiem līdz savas dzīves pēdējām dienām Andrejs Aleksandrovičs ŽDANOVS nepagurdams cīnījās par Lēnina-Štalina partijas lietu, par leņģimantā triumfu, par komunisma uzvaru mūsu zemē.

Biedrs A. A. ŽDANOVS bija viens no visaktīvākajiem boļševiku partijas un Padomju valsts cēlājiem un ievērojamākajiem vadītājiem.

Biedrs A. A. ŽDANOVS daudz spēku un enerģijas veltīja Padomju Savienības Bruņoto Spēku celtniecībai, Padomju Armijas un Jūras Kara Flotes personālā sastāva idejiski politiskajai audzināšanai.

Jau pirms Lielā Tēvijas kara Andrejs Aleksandrovičs ŽDANOVS, būdams Jūras Kara Spēku Kara Padomes loceklis, tieši vadīja to varenības attīstību un nostiprināšanu.

Lielā Tēvijas kara grūtajos gados, kad virs Lēnina-Štalina sabiezēja fašistiskās briesmas, partija un valdība, personīgi biedrs STALINS sūtīja biedru ŽDANOVU vadīt Lēnina-Štalina aizsardzību, ieceļot viņu par Lēnina-Štalina frontes Kara Padomes locekli.

Lēnina pilsētas varonīgā aizsardzība un fašistisko kara pūļu sagrāve pie Lēnina-Štalina nesaraujami saistītas ar Andreja Aleksandrovičs ŽDANOVA — šo uzvaru organizētāja un vadītāja vārdu.

Biedra ŽDANOVA izcilo militāro darbību, viņa kaujas nopelnus Lielā Tēvijas kara frontēs Padomju Valdība atzīmēja, piešķirot viņam ģenerālpulkveža dienesta pakāpi un apbalvojot viņu ar visaugstākajiem kara ordeņiem: ar Suvorova 1. pakāpes ordeni, Kutuzova 1. pakāpes ordeni un Sarkanā Karoga ordeni.

Padomju karavīri mūžam glabās gaisā piemiņu Andreja Aleksandrovičs ŽDANOVA, kas lielā STALINA vadībā jo aktīvi piedalījies Padomju Savienības Bruņoto Spēku varenības nostiprināšanā.

PSRS BRUNOTO SPĒKU MINISTRIJA

31. augustā pēc smagas slimības miris viens no izcilajiem komunistiskās partijas un Padomju valsts cēlājiem un darbiniekiem, VK(b)P CK Politbiroja loceklis, VK(b)P CK sekretars, PSRS Augstākās Padomes deputāts, ģenerālpulkvedis biedrs Andrejs Aleksandrovičs ŽDANOVS.

Andrejs Aleksandrovičs ŽDANOVS dzimis 1896. gada 26. (14.) februārī Mariupolē, tautas skolu inspektora ģimenē. Sešpadsmit gadu vecs (1912. gadā) A. A. ŽDANOVS pēc tam, kad viņa tēvs bija pārgājis uz dzīvi Tverā, pievienojas revolucionārajai kustībai un piedalās Tveras (tagadējās Kaļiņinas) skolu jaunatnes sociāldemokrātiskajos pulciņos.

Boļševiku partijas rindās A. A. ŽDANOVS iestājās 1915. gadā. Viņš strādā aktīvu partijas darbu Tveras strādnieku rajonā. Drīz biedrs ŽDANOVS kļūst par partijas darbinieku. Pirmā pasaules kara laikā, būdams mobilizēts armijā, viņš ved boļševistisku propagandu kareivju vidū, piedalās Lielās Oktobra Socialistiskās revolūcijas sagatavošanā un norisē Uralos. Pilsoņu kara gados biedrs ŽDANOVS veic politiskās izglītības darbu Sarkanās Armijas daļās, strādā partijas un padomju darbī Uralos un Tverā. No 1922. gada biedrs ŽDANOVS ir Tveras gubernas izpildkomitejas priekšsēdētājs. No 1924. līdz 1934. gadam viņš ir vadošā partijas darbī Gorkijas novadā. Gorkijas gubernas sekretārs, VK(b)P Gorkijas novada komitejas sekretārs.

VK(b)P XIV kongresā A. A. ŽDANOVU ievēlēja par VK(b)P CK locekli kandidātu. XVI kongresā par

VK(b)P CK locekli un pēc XVII kongresa viņu ievēlēja par VK(b)P CK sekretāru un VK(b)P CK Politbiroja locekli kandidātu.

Biedrs ŽDANOVS veic lielu partijas un valsts darbu. Viņš veltī daudz uzmanības ideoloģijas un marksistiski leņģiniskās teorijas jautājumiem. Viņa runa Padomju rakstnieku savienības pirmajā kongresā nosprauda svarīgākos uzdevumus padomju literatūras attīstībā.

1934. gada decembrī, pēc S. M. Kirova zemiskās noslepkavošanas, partija sūta biedru A. A. ŽDANOVU strādāt partijas Lēnina-Štalina organizācijā, kuru viņš vada no 1934. līdz 1944. gadam ieskaitot.

Izpilddams partijas gribu, A. A. ŽDANOVS ar viņam piemērotu boļševistisko kaisli ledvesmo un mobilizē partijas Lēnina-Štalina organizāciju divkošu un nodevēju trockistu-zinovjevišu sagrāvei un iznīdēšanai, vēl ciešāk saliedē Lēnina-Štalina organizāciju VK(b)P CK un biedru Štalinu.

XVIII kongresa priekšvakarā VK(b)P CK uztic biedram A. A. ŽDANOVAM partijas agitācijas un propagandas darbu vadību. Viņš runā partijas XVIII kongresā arī par partijas celtniecības jautājumiem. Visus partijas uzdevumus A. A. ŽDANOVS izpildīja ar visu sirdi un dvēseli. Pēc partijas XVIII kongresa biedru Ždanovu ievēlēja par VK(b)P CK Politbiroja locekli.

Lielā Tēvijas kara gados partija un valdība uztic biedram A. A. ŽDANOVAM organizēt Lēnina-Štalina aizsardzību. Realizējot VK(b)P CK un biedra Štalina aizrādījumus, biedra ŽDANOVA vadītā Lēnina-Štalina boļšev-

viki bija Lēnina pilsētas varonīgās aizsardzības dvēsele. Par darbu Lēnina-Štalina frontē biedram ŽDANOVAM sākumā piešķir ģenerālleitnanta un pēc tam ģenerālpulkveža dienesta pakāpi.

Par izcilo partijas un militāro darbu biedru ŽDANOVU apbalvoja ar diviem Lēnina ordeņiem, ar «Sarkanā Karoga» ordeni, Suvorova 1. pakāpes ordeni, Kutuzova 1. pakāpes ordeni un Darba Sarkanā Karoga ordeni.

Pēc uzvaras Lielajā Tēvijas karā, kad partija un tauta pievēršas mierīgai celtniecībai, ievērojamu vietu partijas un valsts dzīvē ieņēma ideoloģiskā darba jautājumi. Būdam izcilis marksisma teoretisks un ļoti spējīgs Lēnina-Štalina diženo ideju propagandists, biedrs ŽDANOVS nolasa vairākus spozīozofijas jautājumus un par starptautisko stāvokli.

A. A. ŽDANOVS atradās starptautiskās strādnieku kustības vadošo darbinieku pirmajās rindās. Viņa runas plaši pazīstamas visu zemju darba ļaudīm.

Uzticamais lielā Štalina skolnieks un līdzgaitnieks biedrs ŽDANOVS ar lielmā enerģiju cīnījās par komunisma lietu, nekad netaupīdams ne spēkus, ne veselību. Viņa kūšājošā dzīve un darbība — piemērs pašizlīdzīgai kalpošanai partijai un tautai. Partijas un visu darba ļaužu sirsniņu mīlestību viņš leņģimantotās ar savu bezgalīgo uzticību Lēnina-Štalina diženajai lietai, ar savu dziļo principālītāti, kas nepļauj nekādu novirzīšanos no partijas ģenerālās līnijas.

Atvadāmies no Tevis, mūsu dārgais draugs un cīņs biedr!

A. ANDREJEVS	A. KOSIGINS	G. POPOVS
L. BERIJA	A. KUZNECOVS	J. STALINS
N. BULGANINS	G. MALENKOVS	M. SUSLOVS
N. VOZNESENSKIS	A. MIKOJANS	N. ČEUSČEVS
K. VOROŠILOVS	V. MOLOTOVS	N. ŠVERNIKS
L. KAGANOVICHS	F. PONOMARENKO	M. SKIRJATOVS

No Vissavienības Komunistiskās (boļševiku) Partijas Lēnina-Štalina apgabala un pilsētas komitejām No Lēnina-Štalina apgabala un pilsētas darba ļaužu deputātu padomju izpildkomitejām

VK(b)P Lēnina-Štalina apgabala un pilsētas komitejas, Lēnina-Štalina apgabala un pilsētas darba ļaužu deputātu padomju izpildkomitejas dziļās sēras paziņo partijai un visiem Lēnina-Štalina apgabala un pilsētas darbiniekiem, ka miris boļševiku partijas un Padomju valsts izcilais darbinieks, biedra Štalina uzticamais audzēknis un tuvākais cīņu biedrs, ievērojamais marksisma teoretisks, VK(b)P CK Politbiroja loceklis, VK(b)P CK sekretārs, PSRS Augstākās Padomes deputāts, ģenerālpulkvedis Andrejs Aleksandrovičs Ždanovs.

Lēnina-Štalina apgabala un pilsētas darba ļaudīm biedrs Ždanovs sevišķi tuvs un dārgs. Veselus desmit gadus viņš kā VK(b)P Lēnina-Štalina apgabala un pilsētas komiteju sekretārs bija cieši saistīts ar partijas Lēnina-Štalina organizāciju un Lēnina-Štalina pilsētas un apgabala darba ļaudīm. Atrūdamies Lēnina-Štalina boļševiku vadītāja posteni, biedrs Ždanovs izpelnījies Lēnina pilsētas un Lēnina-Štalina apgabala darba ļaužu sirsniņu mīlestību un cieņu. Viņš aktīvi realizēja boļševiku partijas un

Padomju valsts politiku, bija nesamierināms cīnītājs pret partijas un tautas lenādniekiem, Padomju Dzimtenes kvēls patriots, Lēnina pilsētas un Lēnina-Štalina apgabala darbinieku rūpniecības, lauksaimniecības, zinātnes un kultūras attīstības un augstiešanas iedvesmotājs un organizētājs.

Nekad Lēnina-Štalina apgabala un pilsētas darba ļaudis neizmirsīs, cik daudz kūšājošas enerģijas un organizatora talanta Andrejs Aleksandrovičs Ždanovs veltīja tam, lai panāktu vāciešu pilnīgu sagrāvi pie Lēnina-Štalina un Lēnina-Štalina apgabala atbrīvošanu no vācu fašistiskajiem iebrucējiem.

Lēnina-Štalina apgabala un pilsētas darba ļaudis atgūstoties pēc kara cieši saistīti ar biedru Ždanovu darbību un viņa nemiltīgām rūpēm par rūpniecības, lauksaimniecības, zinātnes un kultūras ātrāku attīstību un ausšanu.

Biedrs Ždanovs bija tas, ko Lēnina-Štalina ievēlēja PSRS un KPFSR Augstākās Padomes, VK(b)P apgabala un pilsētas komiteju locekli, apgabala un pilsētas darba ļaužu deputātu padomju deputātu.

Biedra Andreja Aleksandrovičs Ždanova gaisā tēls, viņa kvēlie aicinājumi — augsti turēt marksistiski leņģiniskās progresīvās zinātnes un socialistiskās kultūras karogu, viņa nenogurstošā darbība, lai saliedētu demokrātiskos spēkus cīņai pret imperialistisko reakciju, arvien mums būs par piemēru bezgalīgi lielai uzticībai partijai, Lēnina-Štalina lietai.

Andreja Aleksandrovičs Ždanova nāve ir smags zaudējums boļševiku partijai, padomju tautai, Lēnina-Štalina pilsētas un Lēnina-Štalina apgabala darba ļaudis kopā ar visu padomju tautu skumst par biedra Ždanova nāvi.

Gaišā piemiņa par biedru Ždanovu, boļševiku partijas uzticamo dēlu, nesamierināmo cīnītāju par komunisma mūžos dzīvos darba ļaužu sirdīs un iedvesmos viņus pašizlīdzīgam darbam, lai tālāk nostiprinātu socialistisko valsti un lai panāktu komunisma galīgo uzvaru.

VK(b)P Lēnina-Štalina apgabala un pilsētas komitejas Lēnina-Štalina apgabala un pilsētas darba ļaužu deputātu padomju izpildkomitejas

Medicīniskais slēdziens par biedra Andreja Aleksandrovičs Ždanova slimību un nāvi

Ilgus gadus b. A. A. Ždanovs slimoja ar augstu asins spiedienu, ko sarežģīja smagā ateroskleroze, it īpaši sirdī barojošos asins traukos.

Pēdējos gados viņam bieži atkārtotās sirds krampju lēkmes un pēc tam parādījās sirds astmas lēkmes. Nāve iestājās no slimīgi deformētās sirds triekas, parādoties akūtai plaušu tūsakai.

Kremļa ārstniecības un sanitārās pārvaldes priekšnieks prof. P. JEGOROVS Medicīnisko zinātņu akadēmijas Istenais loceklis prof. V. VINOGRADOVS Medicīnisko zinātņu akadēmijas korespondējošais loceklis prof. V. VASIĻENKO Medicīnisko zinātņu kandidāts A. FFDOROVS KPFSR Nopelniem bagātais ārsts G. MAJOROVS

Andreja Aleksandroviča Zdanova apbedīšana

Sēru mītiņš Sarkanajā laukumā

Biedra V. M. MOLOTOVA runa

No VK(b)P Centrālās Komitejas un PSR Savienības Ministru Padomes

Biedri!

Dzīlās sēras padomju tauta šodien atvaidās no Andreja Aleksandroviča Zdanova!

Boļševiku partija un Padomju valsts cietušas smagu zaudējumu. No mums aizgājis izcilis komunistiskās partijas un Padomju valsts darbinieks, viens no iemiltošākajiem padomju tautas dēļiem, lielā Stalīna uzticams skolnieks un apdāvināts cīņu biedrs.

Jau jauneklī gados biedrs Zdanovs iestājās boļševistiskās partijas rindās. Kopā tā laika trīsdesmit trīs gadus biedra Zdanova dzīves ceļš ir piemērs, kā pašizliedzīgi kalpot savai tautai, Lenīna-Stalīna diēnājam lietam.

Andrejs Aleksandrovičs Zdanovs sāka savu boļševistisko darbu jau pirms-revolūcijas gados Tveras strādnieku vidū. Viņš turpināja revolucionāro darbu karavīru vidū, pirmā pasaules kara laikā būdams mobilizēts armijā. Viņš piedalījās Lielās Oktobra Socialistiskās revolūcijas sagatavošanā un norisē Uralos. Pilsētu kara gados viņš veic politiskās izglītības darbu Sarkanās Armijas daļās un pēc tam — strādā partijas un padomju darbā Uralos un Tverā.

Desmit gadu laikā, no 1924. līdz 1934. gadam, biedrs Zdanovs vada partijas Gorkijas novada organizāciju. Tānīs cīņās gados par Lenīna-Stalīna ģenerālo līniju partijā biedrs Zdanovs augsti tur boļševistiskā partijas komunistiskās organizācijas darbu, pamatīgi izdzīvinādamies mūsu zemes saimnieciskās celtniecības praktiskajās lietās, iedvesmoti aizstāvēdamies komunisma idejiskās pozīcijas. Tānīs gados biedra Zdanovs ietilpa mūsu par-

tijas staliniskajā kodolā, kas pēc Vladimira Iljiča Lenīna nāves biedra Stalīna vadībā nosargāja un vēl augstāk pacēla Lenīna karogu, vēl ciešāk saliedēja mūsu partiju un visu padomju tautu un nodrošināja socialisma uzvaru mūsu zemē.

Pēc tam, kad Sergejs Mironovičs Kirovs krita no laundaru rokas, partija sūta biedru Zdanovu uz Leningradu. Tur viņš vadīja partijas organizāciju no 1934. līdz 1944. gadam, iemantodams Leningradas darba ļaužu strādnieku mīlestību un cieņu. Biedra Zdanova vadībā Leningradas boļševiki sagrāva un izravēja trockistu, buchariniešu un citu nodevēju un ārzemju izlikošanas dienestu agentu bāndu, vēl ciešāk saliedējot Leningradas darba ļaudis ar VK(b)P CK un biedru Stalīnu. Tur, Lenīna pilsētā, uzplauka viņa lieliskā — boļševistiskā organizatora un izcilā politiskā vadītāja talants.

Lielā Tēvijās kara gados partijai un valdībai uzdeva biedram Zdanovam organizēt Leningradas aizsardzību. Mēs atceramies šos grūtos mēnešus, kad hiterieši aolencia Leningradu un kad mūsu leņingradiešiem bija jāparādā izcila viriškība un varonība. Sekodami biedra Stalīna norādījumiem, Leningradas boļševiki ar biedru Zdanovu priekšgalā bija Lenīna pilsētas varonīgās aizsardzības dvēsele. Viņi nosargāja šo pilsētu varoni, un biedra Zdanova vadībā tika realizēts staliniskais plāns par vāciešu sagrāvi pie Leningradas.

Pēdējos gados sevišķi plaši pavērtās viņa — kā marksisma izcila teoretika spējas. Biedra Zdanova spožie referāti literatūras, mākslas un filozofijas jau-

tājumos ir svarīgs ieguldījums marksistiski lenīniskās teorijas attīstībā un daudzējādā ziņā veicina tur esošo trūkumu parvēršanu, paverot jaunus ceļus socialistiskās kultūras attīstībai mūsu zemē. Ar to viņš parādīja boļševistiska vadītāja piemēru, kas piedalīšanos ikdienas celtniecībā prasīgi savieno ar dziļu darbu, risinot marksisma teorijas jautājumus. Kā Lenīna-Stalīna diēno ideju izcili spējīgs propagandists biedrs Zdanovs ievērojami palīdzēja mūsu tautai un citu zemju tautām pareizi apgūt šīs idejas.

Pēdējā laika spriegajā un apgarotajā idejiskajā darbā biedrs Zdanovs stāvēja starptautiskās strādnieku kustības vadīšanā darbinieku pirmajās rindās. Mēs visi zinām viņa cildenos nopenus, saliedējot starptautiskās antiimperialistiskās un demokrātiskās cīņās spēkus pret visiem un visādiem jauna kara kurinātājiem. Visu zemju darba ļaudis zinā un atceras to.

Biedra Zdanova dzīve un darbība — paraugs, kā pašizliedzīgi kalpot savai tautai, paraugs kvēlam cīnītājam par komunisma lietu, kādam jābūt lielā Stalīna uzticamam skolniekam un cīņu biedram. Biedrs Zdanovs netaupīja ne spēkus ne veselību, pilnīgi veltīdams sevi partijai ar visu savu neizsīkstošo enerģiju un entuziasmu. Ar savu daļo principālīti un nelokāmo stāju partijas ģenerālās līnijās aizstāvēšanā, ar savu bezgalīgo uzticību Lenīna-Stalīna diēnājam lietam biedrs Zdanovs iemantojis partijas un visas mūsu tautas lielu mīlestību un dziļu cieņu.

Atvadāmies no Tevis, mūsu dārgais draugs, mūsu cīņu biedrs!

PADOMJU SAVIENĪBAS MARSĀLA

Biedra L. A. GOVOROVA runa

No PSRS Bruņoto Spēku Ministrijās

Biedri!

Sodier. Padomju Savienības Brunotie Spēki kopā ar visu mūsu tautu atvaidās no izcili boļševistiskās partijas un Padomju valsts darbinieka, Vissavienības Komunistiskās boļševistiskās Partijas Centrālās Komitejas Politbiroja locekļa un Centrālās Komitejas sekretāra ģenerālpulkveža Andreja Aleksandroviča Zdanova.

Padomju karavīri šodien noliec savus kaujas karogus pie biedra Zdanova skirsta. Viņi dziļi skumst par smago zaudējumu, ko cietusi mūsu Dzimtene un tās Brunotie Spēki.

Lielā Stalīna uzticamais skolnieks un cīņu biedrs Andrejs Aleksandrovičs Zdanovs piederēja pie slavenā vadošā boļševistiskās partijas kodola, kodola, kas skarbā cīņā nosargājis Lenīna-Stalīna neuzvaramo karogu un vedis padomju tautu uz socialisma triumfu.

Visu savu boļševistisko organizatora, lieliskā marksisma teoretika un Lenīna-Stalīna ideju dedzīga propagandista neizsīkstošo enerģiju biedrs Zdanovs atdevis boļševistiskās partijas un Padomju valsts celtniecības lietam, komunisma lietam.

Ar savu pašizliedzīgo kalpošanu mūsu Dzimtenei biedrs Zdanovs iemantoja partijas un visu darba ļaužu sirsnīgu mīlestību, visu padomju karavīru sirsnīgu mīlestību.

Biedram Zdanovam bija ievērojama loma mūsu zemes Bruņoto Spēku izveidošanā. Andrejs Aleksandrovičs nepagurdams cīņās par diēno stalinisko socialisma celtniecības plānu realizēšanu, par socialistiskās Dzimtenes militārās varības nostiprināšanu.

Biedrs Zdanovs daudz spēku un enerģijas atdevis Padomju Armijas un Jūras Kara Flotes personālā sastāva idejiskajai audzināšanai.

Jau pirmskara gados — Jūras Kara Flotes Galvenās kara padomes locekļa amatā — Andrejs Aleksandrovičs sniedza milzīgu palīdzību Jūras Kara Spēkiem. Ar viņa vārdu nesaraujami saistīta mūsu flotes kaujas slava.

Lielajā Tēvijās karā pret fašistiskajiem iebrucējiem biedrs Zdanovs atdeva visus spēkus Dzimtenes aizsardzībai, ienaidnieka sagrāvei. Boļševistiskā partija, Padomju valdība, personīgi biedrs Stalīns sūtīja biedru Zdanovu uz vienu no vissvarīgākajām kara frontēm — Leningradas aizstāvēšanai.

Biedrs Zdanovs — Leningradas boļševistiskā vadītājs — bija Lenīna pilsētas varonīgās aizsardzības dvēsele. Grūtā blokādes laikā Andrejs Aleksandrovičs saliedēja visus Leningradas aizstāvjus spēkus vienotā kaujas kolektīvā un mobilizēja viņu gribu un enerģiju cīņai par vācu fašistisko iebrucēju sagrāvi. Leningradas frontes karaspēks un visi Leningradas aizstāvji vienmēr sajuta Andreja Aleksandroviča izcilo lomu un ietekmi. Viņa vadībā Leningradas frontes karaspēks deva ienaidniekam ne vienu vien graujošu triecienu, nosargāja socialistiskās revolūcijas šūpuli — Lenīna pilsētu no fašistiskajiem iebrucējiem un sagrāva hitleriskos karapūlus.

Par izcili militāru darbu biedram Zdanovam piešķirta ģenerālpulkveža dienesta pakāpe. Viņš apbalvots ar visaugstākajiem karavadoņa ordeniem.

Andreja Aleksandroviča Zdanova gaišais tēls uz visiem laikiem paliks padomju karavīru piemīnā un būs visiem mums par piemēru, kā pašizliedzīgi kalpot padomju Dzimtenei.

Mūžīga slava un piemīna kauju biedram Andrejam Aleksandrovičam Zdanovam!

Biedra G. M. POPOVA runa

No Maskavas un Maskavas apgabala darba ļaudīm

Biedri!

Lielas bēdas piemeklējušas mūsu boļševistiskās partijas un visu padomju tautu. Stājūsties pūkstēt komunisma dedzīgā cīņā — biedra Andreja Aleksandroviča Zdanova cēlā sirds. No mums aizgājis viens no ievērojamākajiem boļševistiskās partijas un Padomju valsts darbiniekiem un cēlājiem, lielā Stalīna uzticams skolnieks un tuvs līdzcīnītājs.

Maskavas un Maskavas apgabala strādnieki, kolchoznieki un inteliģence kopā ar visu padomju tautu bezgala skumst par šo smago zaudējumu.

Visu savu apzinīgo daļu biedrs Zdanovs veltījis nesavīgtai kalpošanai komunisma. Jaunekļa gados viņš iestājās mūsu partijas rindās un pirmo revolucionāro rādījumu guva boļševistiskajā pagriņdē. Pēc Lielās Oktobra Socialistiskās revolūcijas biedrs Zdanovs pašizliedzīgi strādāja dažādās partijas un padomju celtniecības nozarēs. Viņš nostāigāja boļševistiskā vadītāja, masu organizatora slaveno ceļu no partijas aprīnka komitejas priekšsēdētāja līdz Vissavienības Komunistiskās boļševistiskās partijas Centrālās Komitejas sekretāram un VK(b)P CK Politbiroja loceklim.

Bezgalīgi uzticīgs Lenīna-Stalīna diēnājam lietam, biedrs Zdanovs visā savā darbībā nelokāmi un konsekventi cīnījās par partijas ģenerālo līniju. Partijas XIV kongresā viņš ar boļševistisko kaisli un pārliecību nostājās pret divkļoļiem un nodevējiem trockistiem un zinovjēvičiem. 1934. gadā, pēc Sergeja Mironoviča Kirova zvēriskās nosienkavošanas, partija sūtīja biedru Zda-

novu, uzticamu un pārbaudītu lenīnisti-stalinieti, uz partijas Leningradas organizāciju, kur viņš vadīja cīņu par socialisma nicināmo ienaidnieku sagrāvi un vēl vairāk saliedēja partijas Leningradas organizāciju ar lenīniski-stalinisko-Centrālo Komiteju.

Lielā Tēvijās kara gados diēno padomju Dzimtenes patriots — biedra Zdanovs vadīja varonīgo Leningradas aizsardzību. Pēckara periodā Andrejam Aleksandrovičam Zdanovam izcila loma partijas ideoloģiskā darba organizēšanā, darba ļaužu spēku mobilizēšanā Stalīna piecgades plāna izpildīšanā.

Runādams Maskavas darba ļaužu deputātu padomes svinīgajā sēdē 1946. gada 6. novembrī biedrs Zdanovs sacīja:

«Mūsu tautai liel uzdevumi. Mēs, lenīnieši, esam pārliecināti, ka šos uzdevumus sekmīgi izpildīsim. Par to liecina visa socialistiskās celtniecības pieredze PSRS. Par to liecina boļševistiskā partija un lielā Stalīna gudrā politika. Par to liecina visas mūsu tautas vienprātīgais atbalsts partijas politikai.»

Savu lielo un daudzpusīgo organizatora darbību biedrs Zdanovs spīdzoti savieno ar dziļu un radošu marksisma-lenīnisma teorijas svarīgāko jautājumu risināšanu. Raksturīga bija viņa prasme vispusīgi analizēt visnopietnākās politikas, ekonomikas un kultūras problēmas. Līdz ar to Andrejam Aleksandrovičam plemta boļševistiskā propagandista loti vērtīga īpašība — skaidri, tēlaini un saprotami paskaidrot darba ļaužu plašajām masām komunisma idejas.

Andrejs Aleksandrovičs rādīja piemēru, kā nemītiģi papildināt savas zi-

nāšanas. Viņš bija plašas un daudzpusīgas kultūras cilvēks. Biedra Zdanova runas filozofijas, literatūras un mākslas jautājumos nosprauda tālākās attīstības ceļus padomju zinātnē un kultūrā. Tās caurstrāvoja dedzīga boļševistiskā kaisle un gēdība par darba ļaužu komunistisku audzināšanu.

Andreja Aleksandroviča Zdanova radītais darbība padomju tautas ideoloģiskajā audzināšanā bija sevišķi svarīga Maskavai — vislielākajam mūsu Dzimtenes politiskajam, zinātnes un kultūras centram.

Andreja Aleksandroviča Zdanova, ievērojama starptautiskās strādnieku kustības darbinieka, vārds bija plaši pazīstams visas pasaules darba ļaudīm. Biedrs Zdanovs deva lielu ieguldījumu demokrātisko spēku saliedēšanā viņu cīņā pret imperialistisko reakciju.

Biedra Zdanova cildenā dzīve pārtrūka diēnās, kad padomju tautai, boļševistiskās partijas vadībā realizēdama Stalīna norādījumus, droši soļo uz komunismu.

Vienmēr skanēs mums kā kaujas saucienis biedra Zdanova vārdi, kurus viņš teicis savā ziņojumā partijas XVIII kongresā:

«... Mēs, lielo proletarisko strādnieku armijas, Lenīna-Stalīna armijas karavīri, saliedēti ap lenīniski-stalinisko CK, ap savu skolotāju un vadoni biedru Stalīnu, nesīsim savu slavu, apvīto boļševistisko karogu uz komunisma pilnīgu uzvaru.»

Andreja Aleksandroviča Zdanova gaišais tēls, viņa varonīgās dzīves ceļš iedvesmos padomju cilvēkus jauniem varonardbiem mūsu socialistiskās Dzimtenes varības tālākas nostiprināšanas vārdā.

Biedra P. S. POPKOVA runa

No Leningradas darba ļaudīm

Biedri!

Andreja Aleksandroviča Zdanova — izcili boļševistiskās partijas un Padomju valsts darbinieka, lielā Stalīna uzticamā skolnieka un cīņu biedra sirds stājūsties pūkstēt, Biedra Zdanova nāve ir jo smags zaudējums boļševistiskajai partijai un visai padomju tautai.

Mums, leningradiešiem, šis zaudējums sevišķi liels. Desmit gadus Andrejs Aleksandrovičs vadīja partijas Leningradas organizāciju.

Partijas Centrālā Komiteja un biedrs Stalīns sūtīja biedru Zdanovu uz Leningradu pēc tam, kad Sergejs Mironovičs Kirovs bija kritis no laundara rokas.

Andrejs Aleksandrovičs Zdanovs ar viņam piemētošo kaisli un neizsīkstošo enerģiju mobilizēja Leningradas boļševistus uz nodevēju trockistu un zinovjēviču sagrāvi un izravēšanu, vēl ciešāk saliedēja partijas Leningradas organizāciju ar boļševistiskās partijas Centrālo Komiteju, ar vadoni un skolotāju biedru Stalīnu.

Vadīdams partijas Leningradas organizāciju, Andrejs Aleksandrovičs atdeva daudz spēku un enerģijas, lai pa-

nāktu Leningradas un Leningradas apgabala socialistiskās rūpniecības, lauksaimniecības, kultūras un mākslas uzplaukumu.

Lenīna pilsētas darba ļaudis nekādā neizmīrīs milzīgo organizatorisko darbību, kādu veicis Andrejs Aleksandrovičs Zdanovs, saliedējot leningradiešus varonībai darbā komunisma uzvaras vārdā mūsu zemē.

Lielā Tēvijās kara grūtajos gados partija un valdība, personīgi biedrs Stalīns uzticēja Andrejam Aleksandrovičam Leningradas aizsardzības vadību.

Biedrs Zdanovs saliedēja un iedvesmoja drosmīgos Leningradas aizstāvjus uz varonardbiem, virzīdams visus spēkus tā, lai aizstāvētu mīļoto pilsētu, lai sagrautu vācu fašistisko iebrucējus.

Ar Andreja Aleksandroviča Zdanova vārdu saistīta Padomju Armijas lielā uzvara pie Leningradas.

Ar savu pašizliedzīgo cīņu par Lenīna-Stalīna diēno lietu Andrejs Aleksandrovičs iemantoja visu Leningradas un Leningradas apgabala darba ļaužu sirsnīgo mīlestību un bezgalīgo cieņu. Viņa vārds tuvs un dārgs ik-

viens leningradieša, ikviens padomju cilvēka sirdij.

Andrejs Aleksandrovičs bija jo ievērojams Lenīna-Stalīna tipa politiskais darbinieks, izcilis marksisma teoretisks un dedzīgs komunisma ideju propagandists. Biedrs Zdanovs ar boļševistisko kaisli un nesamierinātību cīnījās par padomju zinātnes, kultūras un mākslas tālāku uzplaukumu, pret buržuaziskā ideoloģiju, pret jauna kara kurinātājiem, par stingru un ilgstošu mēru, par tautas demokrātiju.

Visa padomju tauta, lielā Stalīna vadīta, spriegi cīnās par pēckara piecgades izpildīšanu cetros gados. Sajā visas tautas cīņā par mūsu Dzimtenes varības tālāku uzplaukumu un nostiprināšanu padomju cilvēkus iedvesmos uz jauniem varonardbiem Andreja Aleksandroviča Zdanova gaišais tēls. Andreja Aleksandroviča Zdanova dzīve un darbība darba ļaudīm vienmēr būs spilgts piemērs, kā pašizliedzīgi kalpot Dzimtenei, tautai, Lenīna-Stalīna lietam.

Atvadāmies no Tevis, mūsu dārgais un mīlotais Andrejs Aleksandrovič! Mēs atdosim visus spēkus diēnājam komunisma lietam, kurai Tu esi veltījis savu skaisto dzīvi!

2. septembrī Maskava izvadīja pēdējā gūtā Andreja Aleksandroviča Zdanova — izcilo boļševistiskās partijas un Padomju valsts darbinieku.

Beidzās pirmā septembra nakts. Vīra galvaspilsētas ausa gaisma. Desmitiem tūkstošu maskaviešu negulēja šajā skumjajā naktī. Divas milzīgas ļaužu straumes nepārtūkoti leplūda Arodbiedrību namā. Galvaspilsētas uzņēmumu strādnieki, strādnieces, inženieri un tehniki pēc nakts maiņas steidza uz Kolonu zāli, lai atvadītos ne tikai mirušā partijas un tautas iemīlotā biedra Andreja Aleksandroviča Zdanova.

Tūkstošiem cilvēku neapstiegtām galvām deļēj gar lielā Stalīna uzticamā skolnieka un līdzgaitnieka — biedra A. A. Zdanova skirstu. Klusi mainās goda sardze. Skan Čalkovska un Šopena sēru melodijas.

Nepārtūkoti lērodas daudz Krievijas Federācijas un savēnoto republiku pilsētu delegāciju ar valnāgiem.

Lenīna pilsētas delegācija, ko vada VK(b)P apgabala un pilsētas komiteju sekretārs P. S. Popkovs, noliek uz skirsta divpadsmit balto un sarkano rožu vainagus. Uz kādas sēru lentes uzraksts: «Dārgajam Andrejam Aleksandrovičam Zdanovam — VK(b)P Leningradas apgabala un pilsētas komitejas».

Leningradas darba ļaudīm Andrejs Aleksandrovičs Zdanovs sevišķi dārgs un tuvs. Pēc tam kad S. M. Kirovs bija kritis no laundara rokas, partija, biedrs Stalīns sūtīja biedru Zdanovu Leningradas boļševistiskā kaujinieciskā vadītāja amatā. Viņš saliedēja leningradiešus vēl ciešāk ap boļševistiskās partijas lenīniski-stalinisko Centrālo Komiteju. Tur Nevas priekšpilsētas strādnieki vairākkārt ievēlēja biedru Zdanovu par savu deputātu PSRS un KPFSR Augstākajās Padomēs.

A. A. Zdanovs bija ar leningradiešiem ir miera, ir kara gados. Nekad pasaule neizmīrīs varonīgo Leningradas aizsardzības epopeju, kas beidzās ar pilsētas aplencēju — vācu fašistisko karavīru iznīcinošo sagrāvi.

Nāk aizvien jaunās un jaunās delegācijas. Milzīgajā zālē gandrīz vai pietrūkst teļpas visiem ziediem un valnāgiem. Delegāciju ar UK(b)P CK sekretāru b. Meņņikovu priekšgalā atsūtījis Padomju Ukraina. Delegāti ienes zālē daudz vainagu no ukraiņu tautas. Tiekl nolikti vainagi no Baltkrievijas kompartijas un baltkrievu tautas, no Lietuvas, Latvijas, Igaunijas republiku Gruzijas, Armēnijas, kā arī Gorkijas apgabala darba ļaudīm, kur biedrs Zdanovs desmit gadu vadīja partijas organizāciju Milzīgu vainagu noliek kaļiņnieši. Viņu pilsētā — bijušajā Tverā — sešpadsmit gadu vecais jauneklis Andrejs Aleksandrovičs sāka savu revolucionāro darbību. Tur, strādnieku rajonos, viņš saliedēja boļševistiskās organizācijas un pēc Lielās Oktobra socialistiskās revolūcijas uzvaras divus gadus strādāja gubernas padomēs izpildkomitejas priekšgalā.

Karavīru grupa nes vainagu ar uzrakstu: «Biedram, draugam, boļševistiskam A. A. Zdanovam no N. A. Bulgāņina.»

Visas pasaules darba ļaudis sēro par lielo zaudējumu. Andrejs Aleksandrovičs Zdanovs bija starptautiskās strādnieku kustības vadītāju pirmajās rindās. Netaupīdams ne spēkus, ne enerģiju, viņš saliedēja demokrātiskās, antiimperialistiskās nopietnes spēkus. Viņa vārdu ar lielu cieņu izrunā visa progresīvā cilvēce.

Kolona zālē ienes daudz vainagu no tautas demokrātiskās valstu valdībām, brālīgajām komunistiskajām partijām, strādnieku organizācijām, ārvalstu vēstniecībām un misijām. Noliek vainagus no Klementa Gotvalda, Georgija Dimitrova, Čehoslovakijas valdības, Čehoslovakijas Komunistiskās partijas CK, Čehoslovakijas armijas, Čehoslovakijas vēstniecības, Sloveņu tautas padomes, no Polijas strādnieku partijas CK, Polijas vēstniecības un poļu arod-biedrībām, no Bulgārijas strādnieku (komunistu) partijas CK, Bulgārijas vēstniecības, no Rumānijas Tautas Republikas valdības, Rumānijas strādnieku partijas CK, no Ungārijas valdības, Ungārijas vēstniecības, no Albānijas valdības, Albānijas kompartijas CK, Albānijas misijas un no Dienvidslāvijas vēstniecības.

Blakus padomju karavīriem goda sardzē stāv Polijas darba ļaužu pārstāvji: Polijas strādnieku partijas CK Politbiroja locekļi Zavadskis, CK locekļi Vitolds un Albrechts, Arod-biedrību centrālās komisijas priekšsēdētāja vietnieks Šcensnaks, Polijas vēstnieks Maskavā Naškovskis un militārās atāšes ģenerālis Venčovskis.

Pie skirsta goda sardzē sastinguši kara jūrnīeki ar viceadmirāli Kulakovu priekšgalā. Viņi parāda pēdējo militāro godu vienam no ievērojamākajiem mūsu Dzimtenes Jūras Kara Flotes organizētājiem un cēlājiem. Viņus nomaīna vecie boļševiki, Tatarijas, Tambovas, Murmanskas apgabala darba ļaužu delegācija... Pēc tam pie Andreja Aleksandroviča Zdanova skirsta nostājas padomju Kara Gaisa Spēku slavenie lidotāji. Viņu vidū — Padomju Savienības Varonis aviācijas ģenerāleitnants Belakovs, trīskārtīgais Padomju Savienības Varonis majors Kožedubs, divkārtīgie Padomju Savienības Varoni kapteini Senko Kungurcevs un citi.

Lenām skumjā klusumā, virzās darba ļaudis. Daudzi no tiem, kas šodien ieradusies parādīt pēdējo godu Andrejam Aleksandrovičam, personīgi pazina viņu, strādāja ar viņu, klausījās viņa liessmainajās runās, rīkojās pēc viņa padomēm — vienmēr skaidriem, precīziem, parteiski principāliem, meklēja viņa palīdzību lielās un mazās lietās, pret kurām biedrs Zdanovs izturējās vienmēr atsaucīgi.

Pulkstenis tuvojas 15.00. Aizvien biežāk mainās goda sardze. Pie skirsta nostājas b. b. A. A. Kuzņecovs, M. F. Skirjats, A. N. Poskrebiševs, B. N. Černousovs, A. F. Gorkins, N. S. Vlasiks, T. A. Selivanovs. Vinus nomaīna VK(b)P MPK sekretāri I. A. Parfenovs, N. P. Friubins, N. N. Danilovs un VK(b)P MK sekretāri S. A. Zolnins, A. J. Sekačevs un O. V. Kozlova.

(Turpinājums 3. lapa pusē)

Andreja Aleksandroviča Ždanova apbedīšana

A. A. Ždanova piemiņai

Turpinājums no 2. lappuses

Andrejs Balodis

Sēru sardzē stāv ministri, PSRS Augstākās Padomes deputāti, Sociālistiskā Darba Varoņi, Padomju Savienības Varoņi, Staļina premijas laureāti, pazīstami zinātnieki, konstruktori, tautas mākslinieki, skolotāji, nopelniem bagātie komponisti un muziķi, rakstnieki un žurnālisti, Padomju Savienības lielāko uzņēmumu ievērojami stacionārie un augstas ražas meistari.

Goda sardzē nostājas Krievijas Federācijas darba lauzu delegācija ar KPFSR Augstākās Padomes Prezidija Priekšsēdētāju I. A. Vlasovu un KPFSR Ministru Padomes Priekšsēdētāju M. I. Rodionovu priekšgalā. Līdz ar viņiem sardzē pie šķirsta stāv VACP priekšsēdētājs V. V. Kuzņecovs un VACP sekretārs M. P. Tarasovs.

Pulksten 16.00 slēdz Kolonu zālī publikai. Pie šķirsta paliek apbedīšanas komisijas locekļi, nelaiķa ciņu draugi un darba biedri, piederīgi un tuvieki. Goda sardzē — maršali, admirāli, ģenerāļi un Padomju Armijas un Jūras Kara Flotes virsnieki.

Virš Gorkija ielas plīvo neskatījami krepā apvīti karogi. Darba lauzu delegācijas dodas uz Sarkanā laukumu. Visur virs kolonnām — biedra A. A. Ždanova portreti.

Kolonu zālē iestājas dziļš kļums. Pulksten 17.20 pēdējā goda sardzē nostājas biedrs J. V. Staļins, biedri V. M. Molotovs, L. P. Berija, K. J. Vorošilovs, G. M. Maļenkovs, A. I. Mikojans, A. A. Andrejevs, L. M. Kaganovičs, N. A. Vozņenskijs, A. N. Kosiģins, N. M. Sverņiks, A. A. Kuzņecovs, M. A. Suslov, G. M. Popovs, P. K. Ponomarenko, M. F. Škirjatovs un A. F. Gorkins.

Zālē kļūst skaņģaika sēru melodija...

Biedrs J. V. Staļins kopā ar partijas un valdības vadītājiem tuvojas postamentam. Šķirstu uzmanīgi iznes no Kolonu zāles un novieto uz lielgabala lafetes.

Bēru gājiens virzās uz Sarkanā laukumu. Priekšgalā, aizņemot gandrīz veselu kvartālu, milzīga kolona ar ziedu vainagiem. Uz sīrtiem spilventiņiem nes deputāta nozīmes, ordeņus un medaļas, ar kādiem pateicīgi Dzimitene atzīmējusi bolševiku partijas un Padomju valsts izcilā darbinieka biedra Andreja Aleksandroviča Ždanova nopelnus. Gājiens virzās pa Ochotnij Rjada ielu, gar karaspēka goda eskortu, kas izkārtoties Manežas laukumā, iegriežas Vēstures muzeja šķērsliedzī un uzņāk uz Sarkanā laukuma.

Sarkanais laukums — no Vēstures muzeja līdz Vasilija Svētīlaimīgā baznīcai — un tuvējās ielas tautas pārpildītas. Te daudzās galvaspilsētas fabriku un rūpniecības iestāžu un zinātnisko kolektīvu, kā arī Maskavas apgabala kolchozu delegācijas, Leningradas, Gorkijas, Kalininas, Kijevas un citu pilsētu un apgabalu darba lauzu pārstāvji. Karaspēks izkārtoties kvadrātos.

Lielgabala lafete sasniedz mauzoleju. Biedrs J. V. Staļins, partijas un valdības vadītāji uzmanīgi nonem šķirstu un novieto to uz augsta postamenta.

Sarkanais laukums sastingst skumjā kļūsmā. Skaņģaika sēru melodija...

Uz mauzoleja tribīnes — biedrs J. V. Staļins, biedri V. M. Molotovs, L. P. Berija, K. J. Vorošilovs, G. M. Maļenkovs, A. A. Andrejevs, A. I. Mikojans, L. M. Kaganovičs, N. A. Vozņenskijs, N. M. Sverņiks, A. N. Kosiģins, A. A. Kuzņecovs, M. A. Suslov, G. M. Popovs, P. K. Ponomarenko, M. F. Škirjatovs, P. S. Popkovs, A. F. Gorkins, Padomju Savienības maršali Govorovs, Budjonnijs, artilērijas galvenais maršals Voronovs, aviācijas maršals Veršņins un citi.

Kremlja kuranti nosit 18.00. Biedrs G. M. Popovs atklāj Vissavienības Komunistiskās bolševiku partijas Centrālās Komitejas Politbiroja locekļa, VK(b)P CK sekretāra, PSRS Augstākās Padomes deputāta, ģenerālpulkveža Andreja Aleksandroviča Ždanova piemiņai veltīto sēru mitiņu.

Pirmo runu saka b. V. M. Molotovs. Mitiņā runāja arī b. G. M. Popovs — no Maskavas un Maskavas apgabala darba laudim, b. P. S. Popkovs — no Leningradas darba laudim un Padomju Savienības maršals b. L. A. Govorovs no PSRS Brunoto Spēku Ministrijas.

...Sēru mitiņš beidzies. Biedrs J. V. Staļins, partijas un valdības vadītāji pieiet pie postamenta, pacel šķirstu un, sēru marša skaņām plūstot, nes to pie Kremlja sienas.

Pulkstenis 18.40. Pēdējie atvadu brīži. Šķirstu nolaiž kapā. Atskaņbalu saluts — pēdējais militārais gods apliecinājums karavīram cīnītājam, cilvēkam, kas visus savus spēkus atdevis, kalpojot Dzimitenei.

Sēru melodiju nomaina Padomju Savienības Valsts Himna — varens, dzīvi apliecināošs simbols tās dziļās lietas nemirstībai, kurai veltījās savu dzīvi Andrejs Aleksandrovičs Ždanovs.

Virš svaigi izraktā kapa kopas izaug liels ziedu kalns. Tur redzami vainagi no VK(b)P CK un PSRS Ministru Padomes, PSRS Augstākās Padomes Prezidija, VK(b)P Leningradas apgabala komitejas un pilsētas komitejas. Vainagu ietvarā — A. A. Ždanova portrets, blakus — sīrtie spilventiņi ar ordeņiem un medaļām.

Virš PSRS Augstākās Padomes ēkas kupola pumastā nolaiž PSRS Savienības Valsts karogs atkal uz vijas.

Mauzoleja tribīnē atgriežas biedrs J. V. Staļins, partijas un valdības vadītāji. Kopā ar viņiem uzkāpj Padomju Armijas maršali un ģenerāļi.

Gar mauzoleju ceremoniālā maršā aizslo karaspēks. Garām iet Kara akadēmiju klausītāji un mācības iestāžu kursanti, kā arī strēlnieku bataljoni, vieglo rīkšus — kavalerija un aiz tās artilērija.

Karavīru un galvaspilsētas darba lauzu skati vērsti uz lielo Staļinu, kurā vadībā padomju tauta stingru soli droši iet uz jaunām komunisma uzvarām. (TASS)

No VĻKJS Centralās Komitejas

Vissavienības Leningra Komunistiskās Jaunatnes Savienības Centralās Komiteja ar lielām skumjām paziņo komjauniešiem un padomju jaunatnei par lielo zaudējumu — izcilā komunistiskās partijas un Padomju valsts darbinieka, bolševiku partijas Centrālās Komitejas Politbiroja locekļa, bolševiku partijas Centrālās Komitejas sekretāra biedra Andreja Aleksandroviča Ždanova priekšlaicīgo nāvi.

Visu savu skaito dzīvi biedrs Ždanovs veltījis cīņai par padomju tautas laimi, par komunisma uzvaru. Andrejs Aleksandrovičs Ždanovs bija uzticīgs lielā Staļina skolnieks un tuvs draugs. Biedrs Ždanovs cīnījās ar jaunatni savās dziļajās teoretiskajās zināšanās, savā sevišķi bagātajā revolucionāramas organizatora pieredzē, audzināja jauno paaudzi bezgalīgās uzticības garā

nesaraujami saistīja ar cīņu par mūsu socialistiskās Dzimitenes uzplaukumu. Ar nesavtīgo kalpošanu Leningra-Staļina lietai, ar savu tuvumu tautas masām Andrejs Aleksandrovičs Ždanovs iemantoja vispārēju mīlestību un padomju jaunatnes, kā arī visu mūsu zemes darba lauzu cieņu.

Andrejs Aleksandrovičs Ždanovs bija mīlošs padomju jaunatnes audzinātājs, gādīgs skolotājs un tuvs draugs. Biedrs Ždanovs cīnījās ar karsti mīļējam jaunatni, zināja tās prasības un vajadzības. Biedrs Ždanovs dalījās ar jaunatni savās dziļajās teoretiskajās zināšanās, savā sevišķi bagātajā revolucionāramas organizatora pieredzē, audzināja jauno paaudzi bezgalīgās uzticības garā

Biedrs Ždanovs — lielā Staļina uzticīgais līdzgaitnieks, viens no ievērojamākajiem partijas un Padomju valsts cēlājiem, kaislis cīnītājs par marksistiski leņiniskās teorijas tīrību un dedzīgs Padomju Dzimitenes patriots — miris kaujas postenī, atdošanās visus savus spēkus, visu savu kūsājošo enerģiju partijai un visai padomju tautai.

31. augustā, pl. 15 un 55 minūtēs, miris lielā Staļina tuvākais ciņu biedrs, VK(b)P CK Politbiroja locekļis, VK(b)P CK sekretārs, PSRS Augstākās

LATVIJAS K(b)P CK **LATVIJAS PSR**
LATVIJAS PSR
MINISTRU PADOME

Latvijas K(b)P Rīgas pilsētas komiteja un Rīgas pilsētas darba lauzu deputātu padome

Latvijas K(b)P Rīgas pilsētas komiteja un Rīgas pilsētas darba lauzu deputātu padome ar dziļām skumjām paziņo visiem Padomju Latvijas galvaspilsētas Rīgas darba laudim par smago zaudējumu partijai un visai padomju tautai.

31. augustā, pl. 15 un 55 minūtēs, miris lielā Staļina tuvākais ciņu biedrs, VK(b)P CK Politbiroja locekļis, VK(b)P CK sekretārs, PSRS Augstākās

LATVIJAS K(b)P RĪGAS PILSĒTAS KOMITEJA
RĪGAS PILSĒTAS DARBĀ LAUZU DEPUTĀTU PADOME

No Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija

Izsakot dziļas sāras sakarā ar izcilā bolševiku partijas darbinieka, Politbiroja locekļa, VK(b)P Centralās Komitejas sekretāra, PSRS Augstākās Padomes deputāta, Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāta, ģenerālpulkveža biedra Andreja Aleksandroviča Ždanova priekšlaicīgo nāvi, Padomju Latvijas darba laudis kopā ar visām Padomju tautām skumst par smago zaudējumu.

Biedrs Ždanovs — lielā Staļina skolnieks un līdzgaitnieks, ar liessmojošu enerģiju cīnījās par komunisma

socialistiskajai Tēvzemei, biedram Staļinam.

Viena no ievērojamākajiem komunistiskās partijas un Padomju valsts cēlājiem, izcilā marksisma teorētiķa un Leningra-Staļina diženo ideju propagandista sirds stājusies pūkstēt. Padomju jaunatne tāpat kā visa mūsu tauta skumst par šo smago zaudējumu.

Visa Andreja Aleksandroviča Ždanova dzīve un raženā darbība māca padomju jaunatni, kā pašizlīdzīgi kalpot padomju Dzimitenei un bolševiku partijai.

Dārgā biedra Ždanova gaišais tēls mūžam dzīvos mūsu sirdīs.

VĻKJS Centralā Komiteja

ģīju komunisma celšanai mūsu zemē. Andreja Aleksandroviča Ždanova cildenā dzīve vienmēr kalpos kā spilgts piemērs Latvijas bolševikiem viņu cīņā par mūsu lielās socialistiskās Tēvzemes vareņības nostiprināšanu, par komunisma uzvaru.

Padomes deputāts, Latvijas PSR Augstākās Padomes un Rīgas pilsētas darba lauzu deputātu padomes deputāts Andrejs Aleksandrovičs Ždanovs.

Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs

Latviešu kulturas darbinieki sēro

Andreja Aleksandroviča Ždanova nāve dziļi atbalsoja ikviena padomju cilvēka sirdi. Katrs strādnieks un zemnieks, katrs kulturas un sabiedriskā darba darītājs sāpīgi izjūt smago zaudējumu. Andreja Aleksandroviča Ždanova skaistā dzīve, viņa gudrā un varonīgā cīņa visās pozīcijās, kurās viņu sūtīja padomju tauta, bolševiku partija un biedrs Staļins, uz visiem laikiem paliks mūsu socialistiskās Dzimitenes cildenajā vēsturē.

Neatsveramu ieguldījumu Andrejs Aleksandrovičs Ždanovs devis padomju zinātnes, kulturas un mākslas attīstībai. Skaidrie, bolševistiskās principālītaes aparotie norādījumi, kurus neizmirstamais aizgājējs devis padomju zinātnes, kulturas un mākslas darbiniekiem, allaž būs kā gaiša bāka, kas rāda pareizo ceļu uz patiesas kulturas kalngaiļiem.

Tāpēc vēsts par Andreja Aleksandroviča Ždanova nāvi dziļi satrieca latviešu zinātnes un kulturas darbinieku saimi. Katrs rakstnieks, muziķis, gleznotājs, zinātnes un skolu darbinieks skaudri izjuta, ka zaudējis uzticams draugs un gudrs skolotājs.

Sēru mitiņi, kas notika augstskolās, teatros, rakstnieku savienībā, komunistu savienībā, visas sēru runas, kurās cildināta Andreja Aleksandroviča Ždanova loma un nozīme jaunās latviešu padomju kulturas celtniecībā, skaidri jo skaidri apliecināja lielo milu un uzticību, ko latviešu tauta veltī priekšlaicīgi mirušajam biedra Staļina audzēknim un palīgam.

Latvijas Padomju rakstnieku savienībā sēru mitiņā runāja valdes sekretārs K. Krauliņš. Viņš uzsvera, ka biedra Ždanova norādījumi visdažādākajās literatūras, mākslas un filozofijas jautājumos vienmēr būs drošs ceļrādītājs mūsu rakstnieku, publicistu, mākslinie-

Ja dižais ozols lūst,
par lepnumu kas birzi bijis,
Liels koku lapotni
vēl ilgi paliek robs.
Tavs bolševika mūžs
ir dzīvē dziļas saknes vijis —
Tu pēkšņi apkļusis
un gaišos vārdos kļuvis skops.
Skumst lielā Maskava,
raud Leningradas vēji,
Sedz Rīgā karogus
meļns rūgtu sēru plīvus,

Bet mūžam nezūd tas,
ko darbā paveikt spēji,
Tavs devums cildenais
būs audžu audzēs dzīvs!
Salks jaunās atvases
un pretī saulei sniegsies,
Un spēkā sazaļos,
kā vienmēr alki to,
Pēc laimes vāgznājiem
prāts aizvien drošāk tieksies —
Mēs tālāk dosimies
pa ceļu Tavējo!

LIELAIS CINITĀJS

Andreja Aleksandroviča Ždanova nāve radīja dziļas sāpes un sāras. Simti miljoni lauzu Padomju Savienībā un visā pasaulē nolieca galvas, pieminēdami lielo cinitāju, komunistiskās sabiedrības cēlāju. Kad šķiras no dzīves cilvēks, kam bijis dots spožs radītāja talants vai dedzīgs cinitāja temperaments un gribas spēks, vai bagātīgs zināšanu krājums, — vai visas šīs lielās dāvanas kopā, kas palīdzējušas viņu īpašniekam paveikt diženus darbus un iedvesmojušas citus, allaž sirds sažņaudzas bēdāš un baigā nezinā — kā var aiziet no mums tāds virs, kā mēs dzīvosim bez viņa? Kā zelta vāgznē, šķiet, pazūd tāda cilvēka mūžs neizkļiedzamā tumsā. Tu, vienkāršais ikdienas brālī, nekad varbūt neesi redzējis šo diženo cilvēku vaigu vaigā, bet viņa gara mirdzums iespīdējis tavā dvēselē. Viņš kļuvis tev mīļš un dārgs, un tuvs, viņš stāvējis tev blakus tavas dzīves grūtākajos mirkļos, iedvesdams spēku un ticību uzvarai. Viņš uzsmaidījis tev prieku un panākumu laimīgajos brīžos. Ziedodamies tautas, vispārības lietai, satricdamies visniknākos šķēršļos, uzveikdam visvairāko pretestību, viņš kļuvis varonis, kas rāda ceļu miljoniem. To visu izjūt padomju saime, visas pasaules darba laudis, pieminēdami Ždanovu. Ciešas un dziļas saites, kurām līdzīgu nav kapitalistiskajā sabiedrībā, vieno visus komunistus, darba laudis, visus, kam dārga cilvēces attīstība. Savu draugu un brālī, skolotāju un iedvesmotāju, savu lielo biedru Ždanovu domās, sirdij asinpojot un liesmojot, izvadīja uz mūžīgo atdusu leģendarajā Kremlja sienā strādniekus Austrālijā un Francijā, Japānā un Polijā. Lielā krievu komunistu gribas spēks un darba rosme, zināšanas un talants bija ziedots ikviena viņa laimē un brīvībai, viņš cīnījās kopā ar grieķu partizāniem Gramosa kalnā, ar tālo dienvidjūru saliniekiem pret apspiedējiem, viņa vārds izstāro darba lauzu biedriskumu, solidaritāti, nesatricināmu un skaidru apņēmību satriet kapitalismu.

Ždanova dzīves ceļš ritēja allaž uz augšu, kā bolševikam pienākas. Viņš sapazinās dzīvi visā plašumā un dziļumā, iedziļinājies lauzu dvēselē un konkretos, ikdienišķos, praktiskos jautājumos, pacēlis savos plecos un droši nesī mazu un lielu darbus, apgabalu un valsti. Ždanovs uzkrājis milzīgas zināšanas, spoži apvienojams konkrēto dzīves praksi ar teoriju, kas viena bez otras ir nespējīgas. Bolševiki nemil skaļus vārdus, greznus pušķus un vizuļus, bet padomju valsts un partijas darbinieku runās un rakstos, kas veltīti Ždanova piemiņai, ikviens vārds, ikviena rinda iedvēš aizgājušā biedra diženumu. Liels cinitājs šķīries no dzīves. Aiz viņa dun Leningradas kaujas, kurās, Staļinam uzticīgi būdami un viņa uzdevumam pildīdami, padomju karavīri un Leningra pilsētas iedzīvotāji pārvarēja negantos kāškrustniekus,

J. SUDRABKALNS,
tautas dzejnieks

Iesim pa biedra Ždanova ceļu!

Mēs esam saņēmuši dziļu, sāpīgu sēru vēsti. Miris biedrs Ždanovs — cilvēks, kas mums rādīja ceļu uz rītdienu, kas mūs mācīja darboties mūsu lielajā šodienā. Mēs sajūtam smago zaudējumu un apžinājums, ka turpmākajās gaitās mums daudz daudz kā pietrūks.

Mēs labi atceramies, un paturam prātā biedra Ždanova vērtīgos norādījumus mākslas, kultūras, filozofijas jautājumos. Tagad viņa balss aplklususi, kvēlā sirds rimusi, gars, kas vienmēr trauksmināja citus doties uz priekšu, beidzīs pats traukties un darboties. Bet palikušās biedra Ždanova paustās domas; tās vada un vadīs mūs joprojām.

Lielā ir mūsu šodienā. Māksla atspulgo to, aktīvi palīdz tai virzīties uz priekšu. Mākslai nav tiesības nostāties savrup, tiekties būt par pašvērtību. Mākslaj dzīve reizē jāvero un jāveido. Mēs cenšamies darīt to, sekojot biedra Ždanova gudrajām mācībām.

Mūsu teatri rāda literatūras klasiku šodienīgi aktualā pieejā. Teatru un dramatiķu sadarbē rodas jaunais padomju repertuārs, kura uzdevums — atspulgot padomju dzīvi visā tās daudzkrāsainībā un lielumā. To darot, mēs ejam pa biedra Ždanova norādīto ceļu. Šis ceļš nevar beigties ar viņa nāvi. Biedrs Ždanovs mūs mācīja dzīvot. Viņš mūs mācīja aktīvi darboties, rosīties cīņā par visas cilvēces labklājību. Viņa nāve nenozīmē mūsu apstāšanās uz vietas, bet viņa cēla turpināšanu, viņa tieksmju un ideālu piepildīšanu

bažu, salu un slimības. Sāvienu atblāzmā ieraugām varonīgo Ždanova tēlu, vadoni, karotāju.

Andreja Aleksandroviča Ždanova dzīves pieredze un teoretiskās zināšanas vareni virzījušas uz priekšu padomju rakstniecību, mākslu un filozofiju. Zinātņu Akadēmijas priekšsēdētājs Vavilovs apbrīno viņa daudzpusīgo un nopietno erudīciju. Tikai Padomju Savienībā, tikai pie komunistiem un viņu domu biedriem vērojam šādu grodu, nesaraudāmu dzīves un teorijas vienību, nemitīgu, alkatīgu kāri iedziļināties visās disciplīnās, saprast un saskaņot visus cilvēka gara sasniegumus. Kapitalistiskās pasaules zinātnieks, dzejnieks vai politiķis dzīvo katrs savā pagalmā, nepazīdams cits citu. Ists komunisti, kāds bija Ždanovs, labi zina kultūras un dzīves daudzpusību un sakarību, un te Ždanovs iet ģenialo darba lauzu vadonū Leningra un Staļina pēdās. Dabas zinātnes un filozofija, rakstniecība un māksla iekļāvās Leningra gara pasaulē. Zinātnieki, rakstnieki un mākslinieki ar savilņojumu un pateicību uzklausa un ievēro Staļina gudros, tālredzīgos norādījumus. Ar lielu skaidrību un noteiktību, bagātu argumentāciju un domu asumu Ždanovs analizēja dažādas padomju kultūras nozares, uzrādīja kļūdas, nosprauda tālāko ceļu. Jau pirmajā padomju rakstnieku kongresā 1934. gadā viņš spilgti un dedzīgi runāja par vārda mākslinieku uzdevumiem. Viņš māca nesaudzīgi, atklāti kritizēt, nosodīt, izraut ar saknēm visu, kas vecs, kaltīgs, naidīgs padomēm, māca neželot pašus lielākos, slavenākos, ja tie nedara savu darbu tā, kā tas darāms. Viņa naidnieks ir ikviens, kas posta, vājina, traucē padomju kultūras attīstību, viņa draugs ir ikviens, kas ar sirdi un dvēseli, prātu un dedzību kalpo padomēm, komunismam, Latviešu rakstniekiem un māksliniekiem Ždanovs bija skolotājs, kas palīdzēja augt. Viņa raksti mums allaž pārļausami no jauna.

Sēro visa plašā padomju zeme, bet dzīve un darbs rit tālāk. Ikvienam jābūt savā vietā, jāveic savs darbs, jābūt cīnītājam, kas gatavs vislielākajiem pārbaudījumiem. Tālāk uz priekšu! To mums māca Ždanovs. Izskaņ sēru maršs, karogi atkal uz vijas masas, sirdi savilņo Padomju Savienības himna. Maskavā, Sarkanajā laukumā, tribīnē, atkal stāv Staļins ar saviem līdzgaitniekiem, gar mauzoleju vareņās rindās plūst karaspēks, kas vienmēr nomodā par padomju valsti. Sarkanais laukums šai brīdī sakopo un izstāro visas Padomju Savienības spēku, visas pasaules darba lauzu centienus. Tādas ir varona bēres, tā godina lielo cinitāju, kas visu savu dzīvi ziedoja cīņai par cilvēces augstākajiem mērķiem, par komunismu. Viņa tēls nekad nepagalsis darba lauzu piemiņai.

J. SUDRABKALNS,
tautas dzejnieks

Iesim pa biedra Ždanova ceļu!

Biedram Ždanovam bija viens mērķis — komunisms. Šā mērķa sasniegšanā mums jāieliek visi pūliņi, jāmacās kalpot tam tikpat pašizlīdzīgi, kā to darīja biedrs Ždanovs. Viņa cīņa turpinās. Un tā turpināsies, kamēr vien cilvēcē dzīvos trauksme pēc progresa, pēc vienmēr gaišākas rītdienas. Šās cīņas procesā mums jādeg, tāpat kā visu savu mūžu dega biedrs Ždanovs. Viņš nav miris, viņš ir sadedzījis savu kvēlainību, nemitīgi kalpodams tautas interesēm. Ja mums skatuvē jārada ista padomju cilvēka tēls, tad mēs to iedomājamies tādu kā biedrs Ždanovs, kas prata pārvērst savu dzīvi par liesmu, lai nākamajam audzēm rādītu pareizo teku uz mūsu lielo nākotni.

Biedra Ždanova vairs nav. Bet mūsu vidū ir viņa kvēlais bolševika gars, tā idejiskā doma, ko viņš pauda. Tā ir biedra Staļina doma, biedra Staļina gars, kas dzīvo visās padomju tautās, visā mūsu gaitā pretī lielajai rītdienai. Mēlūs mākonus tiecas radīt ar mums buržuāzisko iekārtu melu valstība — šie mākonis izgaiss! Nekas nav nenārvarams tautai, kas veic lielus darbus, kas nes sevī diženas idejas. Ceļš, ko padomju tautai rādījis lielā Staļina līdzgaitnieks biedrs Ždanovs, ir mūsu ceļš. — mēs iesim pa šo ceļu, un nav pasaulē tāda spēka kas varētu mūs no tā novirzīt!

ED. SMILĢIS,
PSRS tautas mākslinieks,
Staļina premijas laureāts

Zinātne un kultūra eiņā par mieru, progresu un demokrātiju

Turpinājums no 4. lapa pusē

stājas izpausmi. Hovards Fastis saistīts ar visprogresīvāko mūsdienu kustību.

Lielā loma bija kultūras darbiniekiem slavu valstu tautu atbrīvošanas kustībā pret vācu iebrucējiem. Kam gan nav pazīstama veselās virknes lietišķo poļu rakstnieku pašizliedzīgā cīņa valsts iekšienē vācu okupācijas laikā! Mēs visi dzirdējam no aizrobes šķērsojošā lieliskā dzejnieka Juliana Tuvima skaidro un stipro balsi, kura jaunrades nozīme neizmērojami izauga tāpēc, ka viņš kopā ar tautu cīnījās pret reakciju. Visiem pazīstama Čehoslovākijas rakstnieku drosmīgā cīņa pret savas dzimtenes verdzinātājiem. Nekad neaizmirsīsies Vančuras vārds. Visa pasaule cildina Čehoslovākijas nacionālā varoņa, ievērojamā rakstnieka publicista Juliusa Fučika piemī.

Pretestības varonu piemērs runā par to, cik daudz var darīt cilvēka radošā doma, ja viņš savieno savu darbību ar tautas masu organizētu kustību. Tieši tādos apstākļos viņa zināšanas, viņa talants, viņa garīgās bagātības var palīdzēt savaldīt reakcijas spēkus, dot reālu labumu progresa lietā.

Pirms otrā pasaules kara dažādu valstu progresīvi intelektīti bija sastraukti par kara draudiem, mēģināja novērst fašistisko agresiju. Tomēr nesēnās pagātnes pieredze mūs māca: progresīvās intelektītes spēku apvienošana pati par sevi vēl nav pietiekami efektīva cīņā pret reakciju. Vajadzīga intelektītes reāla darbība savienībā ar tautu. Vajadzīga kultūras darbinieku visnotaļa, ikdienas piedalīšanās demokrātiskajā, tautas kustībā,

PSRS — PROGRESĪVO SPĒKU CERĪBA UN DROŠAIS BALSTS

Kultūras aizsargāšana, cīņa par mieru un demokrātiju ir visas zemeslodes tautu kopējā lieta. Savas pastāvēšanas trijos gadu desmitos padomju valsts vienmēr uzstājusies kā miera un kultūras aizstāve, tautu neatkarības un brīvības aizstāve. Padomju Savienības cīņa par mieru un kultūru nosaka pati padomju iekārtas daba, kuras pamatā ir patiesi socialistiska demokrātija, kas apaugļo visu Padomju Savienības tautu kultūras attīstību. Gorkijs rakstīja: «Padomju Socialistisko Republiku Savienība brīnīgīgi strādā enerģija, kuras daudzums no gada gadā pieaug, kvalitātē paugstinās, un šī enerģija nepātraukti visā pasaulē ierosina dažāvi darbības enerģiju, kas šķiriski radniecīga tai...» Padomju valsts kultūra ir patiesi visas tautas lieta.

«Nekur, — saka Lenins, — tautas masas tā nav ieinteresētas paristukultūru kā pie mums; nekur šīs kultūras jautājums nestādā tik dziļi un tik konsekventi kā pie mums.»

Padomju Savienībā izcīnīta mūsenā plaša starp kultūru un tautu. Katram vienkāršam padomju cilvēkam plaši atvērti ceļi uz izglītību, mākslas baudīšanu. Izaugusi jaunā padomju intelektīģence; PSRS izcilie valsts darbinieki, zinātnieki, mākslinieki ir bijušie strādnieki un zemnieki.

Padomju Savienībā katrs kultūras darbinieks bauda visas tautas uzmanību un atbalstu. Katrs intelektīģis — vai tas ārsts, vai pedagogs, arhitekts vai dzejnieks — zina, ka viņa darbs vajadzīgs masām. Universitāšu auditorijas, bibliotēku lasītavas, gleznu galerijas un teātri pilni darba laudim, kas kāri apgūst zinātnes, izmanto kultūras vērtības. Padomju mākslas un literatūras darbiniekiem ir cēls daudzmiljonu lasītājs, skaftītājs, klausītājs ar augstām prasībām, kas māt novērtēt katru jaunu daiļrades panākumu. Katru svarīgu notikumu padomju kultūras attīstībā — vai tas būtu rakstnieku, vai komponistu kongress, filozofiska diskusija vai vēlēšanas Zinātņu akadēmijā — saņem plašas padomju sabiedrības draudzīgu uzmanību, sabiedrības, kurai padomju zinātnes un mākslas liktenī ir tuva un svarīga lieta.

Padomju Savienībā realizēta patiesa, pilnīga naciū vienlīdzība kā valsts un sabiedriskā dzīvē, tā arī kultūras laukā. Iekuras tautības padomju pilsoni var lasīt, mācīties savā mātes valodā. Pietiek teikt, ka Padomju Savienībā grāmatas iznāk 119 valodās, ka Gorkija un Tolstoja darbi tulkoiti 66 Padomju Savienības tautu valodās. Nacionālajām republikām ir savas zinātņu akadēmijas, attīstās zinātniskā darbība, izvirzās savi ievērojami zinātnieki.

Padomju valsts un komunistiskā partija ik dienas plaši rūpējas par zinātnes un mākslas attīstību. Svarīgi partijas un valsts lēmumi atsevišķos kultūras jautājumos tiek pieņemti nopietnu diskusiju rezultātā, kurās dzīvi piedalās paši radošie darbinieki. Plašas radošas diskusijas zinātnes un mākslas studijas jautājumos iegājušas padomju kultūras ikdienas dzīves praksē. Tajās tiek iesaistīti arī tautas masu un sabiedrības pārstāvji.

Padomju Savienības kultūrai strāvo cauri tautu draudzības cēlās idejas — socialistiskas attiecības cilvēku starpā.

Tādēļ nav brīnums, ka Padomju Savienībai pievērš skatus visas pasaules progresīvie darbinieki, kuri uzskata so-

cialismažēmi kā cilvēces nākamības iemiesojumu, kā visu pasaules kultūras progresīvo spēku cerību un balstu. Kapitalistiskās pasaules labākie rakstnieki, mākslinieki, zinātnieki vienmēr kļuvuši PSRS draugi. Anatols Franss, Barbiss, Rolāns, Bernhards Sovs, Draizors, Eptons Sinklers, Henrijs Manns, Karels Capeks, Pablo Neruda, Martins Andersens-Nekse, Lanževens, Irene Zolli-Kiri, Holdeins, Parchons, Prenans — viss pasaules kultūras zieds vienmēr ir bijis PSRS pusē, un socialistiskās celtniecības panākumi iepriecinājuši un iedvesmojuši šos pasaules labākos laudis.

«Jūs nesat uz saviem pleciem cilvēci», sacīja Romēns Rolāns, griežoties pie padomju laudim. «Ar visu sirdi es apsvēlū to,» teica Teodors Draizers par socialistisko celtniecību. Vietā no saviem pēdējiem darbiem, grāmatā «Politiska rokas grāmata visiem» Bernhards Sovs raksta: «Krievijā civilizācija ir aizslojusi tik tālu uz priekšu, ka pārsteigt Eiropa palikusi tālu a. z. mugurē... Salīdziniet, ko veikuši mūsu valdība savas nozēlojamās pastāvēšanas 200 gados, ar to, ko varētu izdarīt prasmīga un sabiedriskā garsaicaur iedvesmotā valdība, vai ar to, ko izdarījuši padomju valdība 20 gados, un visas mūsu vīģiskās, makoleģiskās teorijas sabruks faktu priekšā.»

1941. gada jūlijā, vissivākājā tautu cīņas stundā pret fašistiskajiem apspiedējiem, Bernhards Sovs rakstīja: «Kad Krievija sagraus Hitleru, tā kļūs par pasaules garīgo centru... Neaizmirstiet, ka mūsu civilizācija pašreiz atrodas pie pagrieziņa punkta, kuru tā vēl nekad nav varējusi pārvarēt. Un šoreiz Krievijai jāved mūs uz priekšu vai jāaiziet bojā.»

«Gudrā Sovā vārdus šodien ir vietā atgādināt, sevišķi sakarā ar to nīkno melu un izdomājumu kampaņu pret komunismu, pret Padomju Savienību, ko sākušas reakcionārās aprindas pēc kara. Tās uztrauc spēku pieaugums demokrātiskajā nometnē, kuras priekšgalā iet Padomju Savienība.»

Otrais pasaules karš novājināja imperialistisko nometni un pastiprināja tās iekšējās pretrunas. Karagājienis pret komunismu, kuru ved tagad pasaules reakcija, — tas ir viņas vājums, bet ne spēka izpausme. Karagājienis pret komunismu nesaraucami saistīts ar kara kulinārijas uzbrukumu kultūrai, ar centieniem noņņaut ikvienu progresīvu, brīvas un neatkarīgas domas izpausmi.

Amerikāņu buržuazija ar satraukumu lūkojas uz zinātni un tiešāmību, kas nesola tai nekā laba nākotnē. Ar nāvē notiesātā izmīsumu tā mēģina atdzemdināt atpalikušos uzskatus un nolīģt sabiedriskās attīstības likumus. Franču rakstnieks Klods Morgans saka: «Bailēs trīcošā buržuazija vāc kopā visus savus spēkus, lai apturētū tautas masu augšupeju. Lūk, kādēļ tā griežas tagad pie republikas karačiem, pie kollaboracionistiem un pie nodevējiem.»

Tas ir ārkārtējas nepieciešamības jautājums, jautājums par to mobilizāciju, kuras vien var mobilizēt.»

Brīvības un progresa ienaidnieki cenšas apturēt vai kaut aizturēt vēsturiskās attīstības gaitu, likt šķērslus tautu atmodai, plašu masu nokļūšanai pie kultūras.

Kādā savā runā V. M. Molotovs apbrīnojamī parēji raksturoja pašreizējo momentu: «Kapitalisms kļuvis par cilvēces progresa bremzētāju, bet imperialisma avanturistiskās politikas turpināšana, kas jau novedusi pie diviem pasaules kariem, ir galvenās briesmas mieru mīlošajām tautām. Lielā Oktobra Socialistiskā revolūcija atvērsi acis tautām, ka kapitalisma mūžs tuvojas beigām un ka pavērti droši ceļi uz vispārēju mieru un uz tautu lielu progresu. Zem imperialistu kālām grieļojas zeme, un viņu drudzēlāģis pūles neglābs kapitalismu no tuvojošās bojāejas. Mēs dzīvojam tādā laikmetā, kad visi ceļi ved uz komunismu.»

Un nekādas reakcijas viltības un mežonīga trakotāna nespēj aizturēt un apspiest demokrātijas spēku pieaugumu visā pasaulē.

Ikvienā kapitalistiskajā zemē līdzās buržuaziskajai cilvēkēdēju kultūrai ir tautas kultūra, kuras visiem spēkiem šodien jābūt mobilizētiem reakcijas atvairīšanai. Visu kapitalistiskās pasaules zemju progresīvajiem spēkiem jāsaliedējas, lai dotu prettriecienu reakcijas mēģinājumiem noņņaut tautu kultūru. Pasaules progresīvās domas saliedēšana kultūras aizsardzībai, kas tagad ir apdraudēta, notiek it visur. Padomju Savienība iet roku rokā ar šiem progres vājiem spēkiem.

Uz priekšu, uz cīņu pret reakciju, kas apdraud brīvo domu un kultūru!

Uz priekšu, uz cīņu par mieru, tautu brīvību un laimi, par cilvēces brīvību un laimi!

(Biedra A. Fačevļa referātu vairākārtīgi pārtrauca kongresa delegātu vētrāinā aplausi.)

„NEKAD NEAIZMIRSĪSIM“

1944. gadā, kad Padomju Baltkrievija tikko bija atbrīvota no vācu okupantiem, Baltkrievijas LKJS CK uzsāka vākt bērnu stāstus par Tēvijas karu. Vēl kūpēja pilsētu un kolchozu drupas, vēl bērnu acīs bija labi redzamas atmiņas par kara ainām, kad sākās šis svarīgais pasākums. Baltkrievijas rakstnieku savienība, Izglītības ministrija, komjauniešu un pionieru organizācijas, bērnu avīzes un žurnāla redakcijas aktīvi piedalījās materiālu vākšanā un apstrādāšanā. Divu gadu laikā bija savākti vairāk nekā 400 bērnu stāsti, gan pašu bērnu rakstīti, gan atstāstīti. Visi fakti tika sīki pārbaudīti.

Nesen BPSR Valsts izdevniecības bērnu sektors izdeva grāmatu ar virsrakstu «Nekad neaizmirsīsim». Tas ir 42 baltkrievu bērnu stāstu krājums rakstnieka J. Maura redakcijā. Katram stāstam ir pielikts autora vārds, uzvārds, tagadējā adrese un dzimšanas gads. No tā var redzēt, ka 40 no viņiem 1941. gada, t. i. kara sākumā, bija 6—11 gadu vecumā; daži tagad mācās skolās, 9 no viņiem dzīvo bērnu namos.

Leningradas Valsts izdevniecība pašlaik gatavo grāmatu «Nekad neaizmirsīsim» krievu valodā.

Grāmatas priekšvārds Baltkrievijas tautas dzejnieks Jakubs Kolass, stāstot par savu izbraukšanu no Minskas kara pirmajās dienās un par palīdzību, ko lauku bērni viņam sniedza bīstamajā ceļā, raksta: «Tie ir jaunās padomju paaudzes bērni, kuru audzināja mūsu komunistiskā partija. Tie ir savas Dzimtenes dedzīgie patrioti, mazie varoņi, kuri ir gatavi atdot dzīvi par savu tautu, par savu Dzimteni, par savu gaiso un prieka pilno bērību, kādu var atrast tikai padomju zemē.»

Un tiešām, lasot šo grāmatu, var saprast, ka tikai padomju bērni, kuru audzināja mūsu slavēnā Lenina-Stalina partija, var parādīt tādu dvēseles dziļumu, bezbailību, stingru gribu, var tik varonīgi pārciest visas neizdētās šausmas fašistu gūstā un gestapo moku kambaros, var ar tādu nelokāmu pārliecību ticēt uzvarai pār ienaidnieku, ticēt gaisai nākotnei.

Gandrīz katram jaunajam autoram vācu fašisti nogalinājuši vecākus vai tuvus radniekus. Piemēram, Tanai Zalatarjonakai, kas dzimusi 1935. g., bija liela ģimene — vecāki, brālis, septiņas māšas. Tagad viņa palikusi tikai ar vienu jaunāko māsu. Pārējie gāja bojā: cīti partizānu

Sniedzam vienu no grāmatā «Nekad neaizmirsīsim» ievietotajiem stāstiem. Tas uzrakstīts pēc 1934. gadā dzimušā zēna Toļas Zacharenko stāstījuma. Pašlaik zēns dzīvo Reičā, Padomju ielā 10.

Tigera bojā eja

Pirms kara mani vecāki aizbrauca uz darbu Rietumu Baltkrievijā. Mēs dzīvojam rajona centrā Zabčci, Pinskas apgabalā. Tēvs bija garāžas pārziņis, bet māte — šoferis. 1941. gada pavasarī man apritēja 7 gadi, un es ar nepacietību gaidīju rudeni, kad iešu mācīties skolā.

22. jūnijā mēs gatavojāmies braukt uz Pinsku nofotografētis. Pat vecmāmiņa negribēja palikt mājās, un tēvs apsolījās ņemt viņu līdz.

Priekšvakarā es aizgāju gulēt agrāk, lai krietni izgulētos. Bet izgulētis neizdevās, jo pamodos no spēcīga trokšņa; kaut kur pavisam tuvu notika sprādziens, pēc tam — otrs, trešais... Bija pulksten 5 rītā. Tēvs ātri apģērbās un aizgāja uz garāžu. Es, māte, vecmāmiņa un jaunākais brālis Suriks, aizbēgam uz lauku. No sejiņas es redzēju, kā lidmašīnas meta bumbas, kā deģa nami. Vācu lidmašīnas uzlidoja pēc katrām divām stundām. Laukā mēs palikām arī naktī, bet no rīta atnācām mājās. No kalmiņiem dabūjām zināt, ka tēvs mobilizēts armijā un jau vakar viņš aizbraucis automašīnā. Mēs vairs viņu neredzējam.

Vakarā vācieši atkal meta bumbas. Nākamajā dienā māti izsauca uz kara komisariātu. Tur viņai deva smago automašīnu, pilnu ar sievietēm un bērniem, un lika vēst uz austrumiem. Māte iesēdināja mašīnā arī mūs, un mēs izbraucām no pilsētas. Žitkovičs māte nodeva mašīnu, un tālāk mēs braucām ar ešelonu. Reičā mēs izkāpām no vilciena, jo ceļā saslīma vecmāmiņa. Māte apjautājās, kas par pilsētu, liela vai maza, vai var iekārtojies darbā. Stacijs ielā mēs atradām istabu un sākām tur dzīvot.

Domājām, ka vāciešus drīz padzīs un mēs atkal brauksim mājās. Bet vācieši gāja tālāk un tālāk. Drīz viņi ieņēma Reiču. Grūti bija dzīvot, nebija ko ēst, naudas arī nebija. Bet māmiņas priekšā centāmies izlikties, it kā mums ēst negribētos. Paretam māte atnesa kartupeļus, bet ziemā mēs uz pannas krāsni cepām kartupeļu mizas. Mizas kļuva sausas un man izlikās ļoti garšīgas. Tagad es tās nemaz neēstu. Vācieši izcīnīja visas mūsu bildes. Mans brālis Suriks atrada kaut kur mazu Stalina bildīti un glabāja to uz krāsnes zem kļēģeļa. Palaikam izvilka šo bildīti, noskūpstīja, deva man un atkal glabāja. Vēlāk mēs parādījām bildīti māmiņai un vecmāmiņai. Lūkojāmies uz to un aizmīrām savas bēdas. Man ļoti gribējās, lai ātrāk atnāktu mūsu karavīri.

Vienreiz māmiņa atnāca mājās priecīga.

— Drīz atnāks mūsējie, — teica viņa.

— Kā tu to zini? — jautāju es.

Tad māte parādīja man lapīnu un avīzi «Komsomolskaja Pravda» un nolāsīja ziņas par vāciešu tiesāšanu Krasnodarā.

— Vajaga, lai par to zinātu visi mūsu laudis, — teica māte un uzdeva man lapinās slepus izmētāt darba biržu.

Pēc tam viņa vēl dažreiz man deva lapinās, un es izmētāju tās pilsētas valdes telpās, biržā un vienu reizi pat policijas iecirknī.

Tā pagāja apmēram pusgads. 1943. gada septembrī māmiņu apcietināja. Vecmāmiņa pasauca mani un brāli un teica:

— Jums vajadzētu paslēpties, jo mā-

cīnā pret fašistiem, cīti vācu cietumos un nometnēs («Par mūsu ģimeni»). Bet ne ar kādām šausmām, mokām, spīdzināšanām, pat ar nāvi fašisti nevarēja salauzt padomju bērnu.

Michasam Zolovičam, kas dzimis 1938. g., fašisti okupācijas pirmajās dienās nošāva tēvu, māti, brāli un trīs māšas. Viņam pašam palaimējās aizbēgt Palicis viens pats, viņš dzīvoja ar vienu domu — atriebt. Zēns izraka divas zemē noslēptas granatas, viens pats aizgāja uz šoseju un paslēptuvē gaidīja vācu automašīnas. Viņa pēc otras brauca mašīnas ar zaldatiem, bet zēns gaidīja, un tikai tad, kad parādījās valēja mašīna ar vācu virsniekiem, Michass meta granatu. Mašīna kopā ar virsniekiem uzlidoja gaisā. Pacienājās ar otru granatu arī sekjošo mašīnu ar zaldatiem, zēns aizbēga mežā. Pārbijušies vācieši ballēs no partizāniem pat neuzdrošinājās viņam sekot («Par manu biedru»). Kāds cits 14 gadu zēns, par kuru stāsta Universitātes students N. Borisevičs, paslēpās pie šosejas ar rokas ložmetēju, viens pats uzšāka cīņu ar veselu vācu nodāju, aizdedzināja divas ienaidnieka mašīnas un, izbeidzoties patronām, nomira kā varonis («Nezināmais varonis»).

Cik neapverami lielam jābūt naidam pret ienaidniekiem, cik dedzīgai jābūt mīlestībai pret Dzimteni un savu tautu, lai atrastu savā bērna sirdī drosmi bez jebkādas palīdzības, vienam pašam uzsākt cīņu ar veselu vācu nodāju. Pēc drošām zinām partizānu cīņās piedalījušies ap 25.000 baltkrievu bērnu. Apskatāmās grāmatas autori lielāko daļu beidz stāstus ar zinām par savu tagadni. «Tagad esmu laimīgs — dzīvoju Rudslavas bērnu namā, — raksta Pjotrus Budņevičs no Polovkas rajona. «Mācos Minskas 2. vidusskolā kā teicamniece,» — raksta Ina Krasnojorka.

«Nekad neaizmirsīsim» ir vēsturisku dokumentu grāmata, un tai ir arī liela audzināšā nozīme. Tā audzina mazajos pilsonos padomju patriotismu, māca viņus mīlēt savu Dzimteni un lepoties ar to. Šī grāmata ir vērtā, lai to pārtulkotu citu Padomju Savienības tautu valodās, — tā beidz savus priekšvārdus Baltkrievijas PSR tautas dzejnieks Jakubs Kolass. Dzejnieka domām varam tikai pievienoties.

V. Pigujevskis

Sniedzam vienu no grāmatā «Nekad neaizmirsīsim» ievietotajiem stāstiem. Tas uzrakstīts pēc 1934. gadā dzimušā zēna Toļas Zacharenko stāstījuma. Pašlaik zēns dzīvo Reičā, Padomju ielā 10.

atpūtās blakusmājā. No turienes pa valējiem loģiem bija dzirdami smieklī un dziesmas. Ielas vidū stāvēja liels sarkanmatāns vācietis, kas regulēja kārtību. Gar viņu drāzās automašīnas, motocikli, brauca rati.

Pie tanka mazi bērni spēlēja kara spēles. Vieni uzbruka, citi atkāpās. Pievienojos tiem, kas atkāpās, un taisijos piekļūt tankam. Bet es nevarēju ātri skriet, jo traucēja mina. Mūsu komandieris sāka par mani zoboties:

— Ech, tu, karotājs! Pat skriet neproti.

Kad uzbrucēji iesāka mētāt uz mums papīra granatas, mēs slēpāmies kur kurais. Es noslēpos aiz tanka, bet pēc tam palīdu zem tā. Atcerosies, ka māte man teica, lai es piestiprinātu minū tanka labajā pusē. Ātri atpogāju mētelī, izvilku no kabatas minū un tikko pieliku to tanka tēraudam, tā pielipa. Tad es izlīdu no tanka apakšas un ar kļiedzienu «urā!» metos uzbrucējiem virsū. Viņi sāka kļiegt:

— Nepareizi! Tev jāatkāpjas!

Bet es neklāusīju un skrēju vīniem virsū. Bet man līdz skrēja visi mūsējie, kas iepriekš bija atkāpušies. Nelielu gabalu noskrējās, iegāju kādā šķērslē, tad otrā. Mājās tagad nevarēju iet un aizgāju vispirms uz upi un pēc tam uz parku.

«Bet kas būs, ja mīna neuzsprāgs vai vācieši to ieraudzīs?» — domāju es. Pat neievēroju, ka uznāca krēsla. Mājās atnācu, kad bija jau tumšs. Māmiņa sēdēja uz sola un kaut ko šuva.

— Nu, kas? — es jautāju viņai.

— Tanks no tās vietas jau prom, — teica māte.

— Tad mēs pat nezināsim, vai tanks uzsprāgs!

— Man teica, ka tanks nakti pavadīs pie dzelzceļa, kur atrodas benzīna tvertne.

Es aizgāju gulēt, bet māmiņa visu nakti sēdēja uz sola. Ritā pilsētā visi runāja, ka naktī pilsētā bijuši partizāni un uzspridzinājuši vācu tanku. Māmiņai bija jāiet uz partizānu nodāju, bet līdz pulksten diviem nevienam nelaida ne no pilsētas, ne pilsētā. Vakarā māmiņa saņēma un aizgāja uz nodāju.

Pēc trim dienām atnāca krustmāte Sura un teica:

— Gatavojieties, bērni, iesim pie jūsu māmiņas!

Krustmātes Suras vīrs bija vienā nodalā ar mūsu māti. Mēs gājām ap 20 kilometru un nonācām līdz mežam. Tur bija no zariem celta telts. Augšā bija caurums dūmvadam. Bet iekšā tomēr bija tādi dūmi, ka no acīm bira asaras. Vēlāk atnāca māmiņa un aizveda mūs pie pazīstamas krustmātes citā nodalā.

Tulk. V. Pigujevskis

RAINIM VELTĪTS VAKARS

Raina un Literatūras muzejs pirmdienā, 6. septembrī, pl. 19, Kr. Barona ielā 4 rīko plašu J. Rainim veltītu vakaru. Referātus par J. Raini lasīs K. Freinbergs un A. Birkerts. Skatus no lugām «Jāzeps un viņa brāļi», «Uguns un nakts», «Krauklītis» sniegs Staļina

premiņas laureate, tautas skatuves māksliniece L. Bērziņa, Staļina premiņas laureate nopelniem bagātā skatuves māksliniece L. Erika, nopelniem bagātā skatuves māksliniece M. Smičene, skatuves mākslinieki A. Stubavs, I. Bunc, O. Krēslīns. Vakara nobeigumā Raina dzejas darbu daiļlasījumi.

LITERATURAS UN MĀKSLAS LEKTORIJS

Par starptautiskām tēmām

Pirms vairākiem mēnešiem Rīgā uz sāka darbu Latvijas Valsts pedagoģiskā institūta un Latvijas PSR politisko un zinātnisko zinību izplatīšanas biedrības literatūras un mākslas lektorijā. Tā uzdevums iepazīstināt republikas darba ļaudis ar vadošajiem padomju kultūras darbiniekiem un propagandēt padomju literatūras un mākslas labākos darbus. Republikas lielākajā rūpniecības uzņēmumā VEF atvērta lektorija filiāle.

Triju mēnešu laikā lektorijā noorganizējis vairākus piecdesmit sarikojumu ar krievu un latviešu rakstnieku, žurnālistu, kino darbinieku un mākslinieku piedalīšanos. Šos sarikojumus apmeklēja 20.000 klausītāju. Lekcijas notiek krievu un latviešu valodā.

Sekmīgi norisa satikšanās vakari ar rakstnieku, Staļina premijas laureātu B. Gorbatovu («Simts dienu Japānā»), L. Kasili («No Baltijas uz Melno jūru»), J. Zukovu («Iespaidi Amerikā»). Simtajā gadā dienā kopā lielā krievu kritiķu un revolucionārā demokrata V. Beļinska nāves lektorijā rīkoja vakaru «Belinskis un krievu literatūra», kurā piedalījās rakstnieks V. Boļčevskis un daiļrunas meistars A. Grizunovs. Labi izdevies bija pilsoņu kara varoņa Nikolaja Ostrovska atceri veltītais vakars. Šajā sarīkojumā piedalījās literatūras kritiķis S. Tregubovs. Viņš stāstīja par N. Ostrovska dzīvi,

darbu un par sastapšanos ar neaizmirstamo rakstnieku un cīnītāju.

Lektorijā vissekmīgāko sarikojumu vidū jāmin tikšanās ar Staļina premijas laureātu Arvidu Griguli. Vakara piedalījās LPSR Valsts Dramas teātra aktieri, kuri rādīja fragmentus no A. Grigula lugām «Uz kuru ostu?», «Kā Garpēteross vēsturi taisīja», «Māls un porcelāns». Teicams saturā bija arī latviešu padomju dzejniekiem Valdim Lukšanam un Aleksandram Čakam veltītais sarīkojums. Daiļrunas meistars Nikolajs Peršins savā vakarā lasīja Staļina premijas laureata P. Pavlenko romāna «Laime» un Staļina premijas laureata A. Ņedogonova poēmas «Kārogis virs ciema padomes» fragmentus, V. Majakovska, K. Simonova, A. Tichonova, V. Ščipačova dzejoļus. Lielu interesi bija radījis P. Miņina literārais koncerts, kurā skanpradis iepazīstināja klausītājus ar savu kompozīciju, kas veidota pēc A. Makarenko «Pedagoģiskās poēmas». Ar tādu pašu interesi rīdzinieki noklausījās pazīstamā padomju kino operātorā, Staļina premijas laureatā R. Karmena stāstījumu par padomju dokumentālās kinematogrāfijas attīstības ceļiem.

Šajā sezonā lektorijā darbu paplašinās.

Sarunā ar mūsu korespondentu lektorijā mākslinieciskais vadītājs N. Turajevs pastāstīja:

S. Lemeševa un I. Masļennikova viesizrāde

Padomju dziedoņu slava sniedzas tālu pāri mūsu Dzimtenes robežiem. Daudzi no viņiem izcīnījuši spožas uzvaras gan Vissavienības, gan starptautiskos konkursos. Pēdējās nedēļās rīdziniekiem bija izdevība iepazīties ar vairākiem izcilie padomju operdziedniekiem — PSRS Lielā Akadēmiskā, ar Ļepina ordeni apbalvotā teātra solistiem.

Pašu ievērojamāko vietu šo viesu vidū neapšaubāmi ieņem KPFSR nopelniem bagātais skatuvisks mākslinieks, Staļina premijas laureāts Sergejs Lemeševs, kas uzskatāms par vienu no apdāvinātākajiem un kulturalākajiem mūsu laiku dziedoņiem. S. Lemeševa viesizrādes ienesa mūsu Valsts Operas un baleta teātra dzīvī neredzēti mozu pulsējumu. Tās jūtamā ietekmēja teātra māksliniecisko personālu un pacēla viesizrāžu dalībnieku māksliniecisko sniegumu.

Otrā viesizrādē S. Lemeševs dziedāja Alfrēda partiju Dž. Verdi operā «Traviata». Šai partijā izcilais mākslinieks sniedza melodisku, kantilēnas dziedājumu. Milas jūtu izteiksmē dziedonis panāca neatdarināmu pilnību. Viņa muzikālais fražējums pilnīgi saskanots ar skatuvisko darbību. Šai ziņā S. Lemeševs parādīja sevi kā izcilu padomju operas mākslas pārstāvi, kas vienlīdz lielu vērtību piegriezīs kā lomas vokālam, tā skatuviskajam veidojumam.

Violetas lomā viesojās PSRS Lielā teātra soliste Irina Masļennikova. Viesiņa ir vēl samērā jauna dziedone. Lielā teātra soliste viņa ir tikai no 1943. gada,

bet jau debitējusi vairākas atbildīgās lomās, piemēram, Ludmila Gljinka operā «Ruslans un Ludmila», Julija Guno operā «Romeo un Julija», Violeta «Traviatē» u. c. 1947. gadā Starptautiskajā demokrātiskās jaunatnes festivalā Prāgā I. Masļennikova vokālistu konkursā ieguva pirmo vietu.

Violetas partija paver tās izpildītājam iespējas vokālās un skatuviskās iespējas. Tā prasa ne vien izkoptu dziedājumu, bet arī dziļi izjustu emocionālu tēlojumu. Viesiņas koloratūrasprāns liecināja par augsti izkoptu tehnisko māku. Vokālās partijas pēdējās dziedone veica viegli un tīri. Skatuviski viesiņas tēls bija vienkāršs un atturīgs, bez plašāka vēriena un aizrautības.

MARTAS ALBERINGAS SPAŅU DEJU VAKARS

Marta Alberinga pieder pie tām retajām dejotājām, kas tieši specializējas spaņu deju žanrā. Dejojta var atšķirties uz ievērojamu prakti dejas mākslā, kurā gūti atzīstami sasniegumi.

Spaņu deju vakarā Dzintaru koncertzālē M. Alberinga izpildīja virkni solo un divdeju.

No solo dejām patika Losas «Tango» izpildījums ar vijolām, skaistās līnijās zīmētām ķermeņa kustībām un Malatas «Serenade» ar kastanētām. Izteiksmē raksturīga, ar noteikti realizētu tematiku bija groteskā spaņu zemnieku de-

— Jauno sezonu lektorijā uzsāks 15. oktobrī. Darba plāns izstrādāts līdz aprīļa beigām. Lektorijā darbā piedalās piedzīvojuši referenti, dažādu literatūras un mākslas nozaru specialisti. Parredzēts filoloģijas zinātņu doktora B. Bjalika priekšlasījums «Gorkijs — socialistiskā realisma pamatlicējs», profesors N. Gudzijs lasīs par tēmu «L. N. Tolstojs», rakstnieks L. Nikulins — «Satira un humors krievu literatūrā», A. Isbachs — «Amerikāņu laikmetīgā literatūra», mākslas zinātņu kandidāts B. Jarustovskis — «Tautas demokrātijas valstu tagadējā muzikālā kultūra».

Par teātra jautājumiem paredzēts profesora P. Novicka referāts «Pret formalismu padomju teātri» un M. Morozova referāts «Modernā buržuāziskā teātra krīze».

Sajā sezonā lektorijā rīkos lekciju ciklu bērnu vecākiem par audzināšanas jautājumiem ģimenē. Referāts lasīs profesors V. Kolbanovskis un vairāki citi ievērojami audzināšanas darba specialisti.

Lektorijā arī turpmāk iepazīstinās rīdziniekus ar redzamāko latviešu mākslas un literatūras darbinieku jaunradi, rīkos satikšanās vakarus ar latviešu rakstniekiem, gleznotājiem, aktieriem, muzikāliem, zinātniekiem. Lektorijā darbosies 3 reizes mēnesī. Pastāvīgajiem klausītājiem izdos abonementus.

Labāko viesiņa sniedza pēdējā cēliena arīja un duetā. Visspār pie izrādes izteiksmīgākajiem momentiem kā vokālā, tā skatuviskā ziņā jāmin Alfredo un Violetas milās skati, kuros izcilie mākslinieki parādīja vienreizēju, neaizmirstamu sniegumu.

Muzikāli droši un ar lielu māksliniecisku taktu izrādīja vadīja LPSR nopelniem bagātais mākslas darbinieks L. Vigners, panākot jo ciešu kontaktu starp solistiem, kori un orķestri.

Nebeidzamās ovācijas un suminājumi izrādes beigās liecināja, ka viesi Rīgā ieguvuši daudz cienītāju, kas gaidīt gaida nēkošo izdevību sveikt izcilos māksliniekus mūsu republikā.

V. J.

«Asturiana». Choreogrāfiski interesantākā bija Sentisa spaņu maura dejas «Zambra» ar tamburīnu.

No divdejām atzīmējamās Masoti «Flamenna» un Nogveras «Aragonas čota». Kā veikls partneris divdeja piedalījās Liepājas teātra solists Fricis Balodis.

Deju pavadījumus spēlēja Valsts filharmonijas simfoniskais orķestris dirigenta Teodora Vēja vadībā. Orķestris spēlēja arī dažus solo numurus: Bizē, Glazunova un Dostala spaņu dejas

J. Kokie

JAPANA UN TĀS AMERIKAŅU DIKTATORS

A. LAUVA

Lidmašīna apstājās. Motoru troksnis aplūsa. Ministri frakās nolieca galvas. Nolieca zemu, gandrīz līdz zemei — tā, kā viņi to parasti dara, parādotes imperatoram. Viņu baltie cimdri un melnie cilindri pasvitroja šā brīža svinīgumu. Acugi lidlaukā iestājās absolūts klusums. Un tad nedzirdami pavērs lidmašīnas durvis, un tajās kā rēgs parādījās milzīga amerikāņu ģenerāļa figura.

Tas bija Duglass Makarturs. Lepni un kundziski viņa pagurais skats vēroja klātesošos. «Japanas attīstība paveras jauna era. Japanas ceļš — ir ceļš uz brīvību un demokrātiju», — paziņoja ģenerālis — Volstrita ieliktens Tokijā.

Tas bija 1945. gada septembrī uzlecošās saules zemē, tās kapitulācijas dienās. Kopš tā laika pagājuši 3 gadi.

JAPANA ŠODIEN

Ar troksni un reklamu uzsāka Makarturs savu darbību jaunajā vietā. Viņš labi pārzināja savu lietu. «Amerikai vajadzīgs uzticēties un nikns ķēdes suns, kas sēdēt pie Tokijas līča», — tie ir kāda redzama amerikāņu bankiera vārdi. Tāds sargsuns bija atrasts. Pirmajos mēnešos Makarturs mēģināja radīt iespaidu, it kā viņa okupācijas politika ir liberāla, jā, pat progresīva. Sim nolūkam viņš izdeva virkni direktīvu par «dzaibacu» (lielo monopoliju) «likvidāciju», par agrāro «reformu», politisko «tīrīšanu», partiju un arodliedzību legalizāciju u. t. t.

Bet aiz svinīgām direktīvām un skatstām frazēm slēpās visai prozaiska īstenība. Reakcijas kundzību neskāra. Kara noziedznieki palika ne tikai brīvībā — viņi palika pie varas. Valsts bagātības joprojām paliek finanšu magnātu un muļžnieku rokās. Valsts saimniecībā valda chaos. Dzaibacu realizēto ekonomisko sabotažu faktiski veicina amerikāņu militārā vadība. Šā gēda aprīlī Japanas rūpniecības pro-

dukcija sasniedza tikai 47 proc. no 1936. gada līmeņa, kaut gan rūpniecības aparata jauda pieaugusi 2,5 reizes. Strauji aug inflācija. Banknošu summa, salīdzinot ar 1937. g., pieaugusi par 30 procentiem. Milijoniem bezdarbnieku kļūst par valsti, meklējot iztiku. Strādnieku reālā darba alga ievērojami samazinājusies. Valsti applūšina amerikāņu biznesmeni un misionāri, monopoliju pārstāvji un diplomāti, karavīri, un specialisti. Šeit var sastapt gan Ņujorkas arhibīskapu Spelmanu, gan ASV kara ministra vietnieku Dreiperu, Trumena speciālo sūtni Tailoru un bankieri Džonsonu, un daudzus citus, kas ieguvuši sev apšaubāmo «Eiropas palīdzības plāna» autoru un realizētāju slavu. Ari Pols Hofmans — tagad Maršala plāna kurators Eiropā — nesen bija Japānā.

Volstrita šeftmani steidzas nostiprināties Japānā. Viņi sagrābuši daudzas svarīgas pozīcijas Japanas ekonomikā. Viņi kredītē dzaibacus — tā viegāk gūt tos savā kontrolē. Viņi uzpērk Japanas uzņēmumu akcijas un ar saviem taustekļiem arvien dziļāk iespiežas Japanas saimnieciskajā dzīvē, sagrābīot visu savās rokās, sākot ar rūpniecību un beidzot ar priekā namiem.

Viss tas tiek darīts tāpēc, ka kapitālieguldījumi Japānā var dot lielāku peļņu nekā Savienotajās Valstīs. Šo peļņu nodrošina Japanas rūpniecības augstā attīstība, amerikāņu tehnika un — galvenais — lētā darba spēks. Amerikāņu preces ar marķu «Made in Japan» paredzētas Āzijās un Eiropas tirgu applūdināšanai — lūk, kas slēpjas aiz Volstrita plāna pārvērst Japānu «Tālo Austrumu darbnīcā». Tas ir — «socialais dempings». Tas ir — koloniālais jūgs Japanas strādnieku šķīrī. Tas ir — miljoni bezdarbnieku. Tas ir — bads un nabadzība desmitiem miljoniem darba ļaudžu.

KAS IR MAKARTURS

Viņš dzimis 1880. gadā. Dzimšanas vieta — kazarma Litrokas pilsētiņā,

Jau nedēļu ilgst valdības krīze Francijā, kas pāraugusi politiskā krīzē Mari-Reino valdības demisijs bija pārsteigums franču buržuāzijai. Toties tā nebija pārsteigums Francijas darba ļaudīm, kuri ar Mari kabineta pirmo pastāvēšanas dienu uzsāka cīņu par tā gāšanu.

Tajā vienā mēnesī, kurā Francijā valdīja Mari, pilnīgi atmaskojās viņa programmas — tā saucamā Reino plāna prettautiskais raksturs. Cenu un nodokļu straujš pieaugums, amerikāņu un franču kapitāla protežēšana, nacionalizēto uzņēmumu reprivatizēšana, uzbrukums Francijas darba ļaudžu tiesībām, atklāta un rupja konstitūcijas pārkāpšana, grozot republikas padomes vēlēšanu likumu, un beidzot, amerikāņu imperialistu projektētā agresīvās Rietumvācijas atjaunošanas plāna atbalstīšana — tā ir tikai neliela Mari-Reino valdības antinacionālā pasākumu daļa, kas jo drīzi pārliecināja franču tautu, ka tainība komunistiem, kuri jauno kabinetu viņa pirmajā dienā apzīmogoja kā «republikas kapraču valdību».

Tautas protesta kustība pret Mari valdību un Reino plānu Francijā auga plašumā ar katru dienu. Kaut gan Nacionālā sapulce ar socialistu balsīm bija piešķirusi valdībai ārkārtējas pilnvaras, ierindas socialisti un it īpaši socialistu vadītās arodbiedrības «Force ouvriere» iocēkli ar sašutumu noraidīja Reino plānu un plecu pie pleca ar kompartijas vadīto Visspārējo darba konfederāciju (VDK) uzsāka cīņu pret valdības politiku. Šajā cīņā iesaistījās drīzi arī Kristīgās arodbiedrību konfederācijas (KAK) biedri. Tā Francijā komunistiskās partijas vadība atdzima vienotā darba ļaudžu frontē, kuru ar milzīgām pūlēm pagājušā gada ziemā mēģināja izjaukt strādnieku šķiras šķēlēji no «Force ouvriere» un RAK.

Redzot, ka Francijas darba ļaudis vienprātīgi seko kompartijas CK aicinājumam cīnīties pret republikas kapračiem un baidoties zaudēt savu ietekmi savās arodbiedrībās, socialistu un kristīgo arodbiedrību līderi ar Leonu Zuo priekšgalā bija spiesti pasludināt savu solidaritāti ar VDK vadību un pārtraukt sarunas ar Reino. Pēc dažām dienām socialistiskie ministri sekoja Zuo un Co paraugam: lai galīgi neatmaskotos kā buržuāzijas paklausīgie sulaini, Blums un viņa draugi ar smagu sirdi noraidīja prasību paaugstināt cenas maizei, pienam un tabakam. Zaudējis socialistu atbalstu, Mari demisionēja.

A. Prāviņš

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU SAVIENĪBAS KLUBS

(Kr. Barona ielā 12)

Piektdien, 10. septembrī, pl. 18.00

akadēmiskā prof. P. Valeskalna lekcija:

Stāvoklis bioloģijas zinātnē un V. I. Ļepina vārdā nosauktās Vissavienības Lauksaimniecības zinātņu akadēmijas sesijas rezultāti. Var ierasties visi interesenti.

8. septembrī, plkst. 18.30. Arhitektūras Pārvaldes lielajā zālē (17. cunķļa ielā) 6) PSRS Arhitektūras Akadēmijas korespondējošā locekļa profesora D. A. Rkina lekcija:

«KRIEVU KLASISKĀ ARCHITEKTURA»

Uz lekciju ielūgti Latvijas Padomju arhitektūras savienības biedri, kā arī visi interesenti.

stos parādās viņa attēls — uz balta zirga...

Kad par prezidentu kļuva Ruzvelts, Makarturs demisionē un trešo reizi dodas uz Filipīnām, kur darbojas kā asinainā Filipīnu diktatora Mvezona padomnieks — neesošās Filipīnu armijas feldmaršala pakāpē.

Sākas otrais pasaules karš. Makarturs atkal parādās militārā arenā viņu iecel par amerikāņu armijas virspavēlnieku Tālojos Austrumos.

Nekavējoties sīkumos, atzīmēsim, ka viņa drosme un varonība, kuru tā reklamē Hersta prese, pilnā mērā izpaužas tad, kad viņš 1942. gadā pameta amerikāņu karaspēku Lusonas salā savam liktenim un pats aizbēga uz Austrāliju.

Tāds ir cilvēks, kuru Volstrits nosūtījis «demokratizēt» Japānu. Mančtena veikalnieki viņā nav klūdījušies. Japāna arvien vairāk pārvēršas ASV militārā un ekonomiskajā placdarmā Tālojos Austrumos. Amerikāņu monopolu vadībā top Japanas smagās rūpniecības un militārā potenciāla atjaunošanas plāni. Dažādās rūpniecības un lauksaimniecības skolās gatavo militāros kadrus. Pilnā sparā ir uzbrukums demokrātijai. Pārkāpjot Potsdamas deklarāciju un Maskavas konferences lēmumus, šā gada jūlijā Makarturs atklāti nostājās pret japāņu strādniekiem un arodbiedrībām. Viņš prasa likumdošanas ceļā aizliegt streikus un kolektīvos līgumus.

Amerikāņu politika Japānā virzīta uz to, lai pārvērstu šo valsti par amerikāņu puskoloniju, par amerikāņu imperialisma politiskās un militārās agresijas bāzi Tālojos Austrumos. ASV politika Japānā nopietni apdraud demokrātiju un mieru šajā pasaules daļā. Šī parādība uzduras Āzijas demokrātisko spēku augošajai pretestībai un lemta neizbēgamai neveiksmei.